

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 24 (2351) 2005 m. gruodžio mėn. 7 d.

Eina 49-tus metus

Melbourne

Vienintelis klausimas

Angelas pranašauja, kad Marijai gimisiantis Sūnus užims Dovydo sostą. Ar tai nereiškia karo? Juk įtarusis Erodas taikiai nenusiels konkurentui iš Dovydo giminės. Taip pat skelbiama, kad „Jis karaliaus Jokūbo namams“, taigi visiems izraelitams. Šioje srityje taip pat nėra vietos naujam vadovui - juk yra vyriausieji kunigai, sinagogos viršininkai. Dar mišlingesni žodžiai: „Jis bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnus“. ar jis bus toks pat šventas, kaip vienintelis Jahvė? tokie ir panašūs klausimai turėjo užplūsti kiekvieną

maštantį ir tikintį izraelitą, taigi ir Mariją. Tačiau Marija nei dabar, nei vėliau jų neužduoda. Ji prašo tik vieno paaiškinimo: „Kaip tai įvyks, jeigu aš nepažįstu vyro?“ Mergelė Marija jau patikėtą vaidmenį laisvai ir pastikėdama. Visa kita yra Dievo dalykas.

Marija, būdama tvirto tikėjimo, atvira Viešpaties slėpiniui, net ji išsigąsta išgirdusi Dievo kvietimą! Tačiau ji ilgam nelieka išgąstyje, nepasiduoda

išsiblaškytumui. Marija svarsto dalykus savo širdyje. Dažnai reikia stiprybės, kad galėtume tiesiog išbūti „su savimi“. Žmonės ieško renginių ir pramogų, nepakędami savo viduje tvyrančios tuštumos. Daugelis situacijų, draugų kompanijų negali išbūti be renginių, intriguojančių užsiėmimų, dinamiškų scenarijų. Jie tiesiog neturi ką pasakyti vienas kitam. Evangelijoje lakoniškai perteikta Marijos elgsena gali būti pavyzdys, pamokantis mus tiesiog išbūti ir išverti.

Širdis

Tokia maža - stipri esi,
tiek visko sutelpta tavy!
Tu viską nugali savam kely,
kurs vinguriuoja kartais taip toli...

Tiek laimės, grožio tu kasdien regi,
tik visk! sutalpink savy...
Lai kiekviena diena tau bus puiki!
Tu savo gėriui ją praskaidrinti gali.

Nugalėti sunkumus - jėgų rasi,
jei palaima dieviška tiki.

Te neletkis nebūna tau skaudi...

Negesk, iepešnele, amžinai širdy!

Regina Stakėnaitė,
"Baltija"

priklausys nuo to, kaip bus įvertintas dabartinis darbas. Konkrečiai šį planą finansuoja Japonijos vyriausybė.

- Kokie svarbiausieji buvo šio Rumšiškės seminaro akcentai?

Šio kryždirbių seminaro idėja iš pradžių buvo dabar primirštos kryžių formos, būtent vienaaukščiai stogastulpiai, kurie skirtingi kiekviename regione, ir koplytėlės prie medžių. Pati tinkamiausia vieta tokiam darbiui man atrodė kaip tik Rumšiškės. Tačiau muziejus pasiūlė apsiriboti Aukštaitija ir, būtent, koplyčios šventoriumi. Pamaščius sutikau. Kadangi UNESCO finansavimas neskubėjo, muziejus parašė projektą Kultūros ir sporto rėmimo fondui ir gavo dalį pinigų. Todėl finansavimas buvo iš dviejų šaltinių: UNESCO ir minėto fondo. Medžiagas - ažuolo, pušies medieną - skyrė miškininkai - miškų urėdija. Ir veltui, ir ne, nes už ją reikės atidirbti vienam meistriui - padaryti meniškus ribozenklus ir dar kažką. Jis jau nuo šiandien pradeda tai daryti.

- Kas apmokėjo už medžiagas, meistrus už darbą, jų mitybą ir kitas išlaidas?

Už nakvynę, geležinėms viršūnėms reikalingą metalą ir kitas pagalbines medžiagas mokėjo muziejus, už maistą - UNESCO, kurios pinigai pervesti į Lietuvos liaudies kultūros centro sąskaitą ir kuris yra šio plano vykdytojas bei renginių organizatorius. Kryždirbiai jokio atlyginimo negavo, jie dirbo tarsi talkos būdu, vien iš geranoriškumo. Apie tai jie buvo informuoti iš anksto ir nuostabu, kad dėl tokių sąlygų nei vienas neatsisakė dalyvauti seminare.

- Kaip buvo organizuotas tokio pobūdžio seminaras?

Pirmąjį seminaro dalį ir paskaitų įvairias Aukštaitijos kryždirbystės klausimas, buvo surengta giesmių popietė su paskaita apie liaudiškojo giedojimo ir kryždirbystės sąsajas. Kryždirbiams buvau nuvežusi knygų, kurias vakarais jie galėjo paskaityti, todėl ir skaitė meistrai, pasižiūrėjo videofilmukų. Ką ne ką iš vaizdinio medžiagų jie patys kai kurie buvo atsivežę savo filmuotos medžiagos. Taigi, meistrai ne tik drožė, bet ir patys lavinasi, platinai savo akiratį, gilino žinias ir savarankiškai švietėsi.

Dėkodamas Alei Počiulpaitei už atsakymus ir kryždirbiams už tą kūrybingai praleistą laiką, kurio vaisiai liks Rumšiškėje kaip dar vienas nuostabus ne tik mūsų auksarankių liaudies meistrų savitas, brangus kūrinys, bet kartu ir akivaizdus mūsų senovės lietuvių savanoriško darbo, geranoriškumo ir nuoširdumo pavyzdys mūsų dabartinei kartai, kad, mylint savo kraštą, branginant jos tradicijas, galima užmiršti kasdien vis labiau įsigalėjantį praktizimą, utilitarizmą ir kitus mūsų pragmatiško amžiaus mediaginius siekius. Dėkui Jums, aukštinų rankų ir tikros, lietuviškos, šiuolaikinių grubaus išskaičiavimo rūdžių nesugrauztos širdys. Jūs darbas - gražus. Jis išliks ateičiai ne tik Rumšiškėje, bet ir mūsų nepakartojamo meno istorijos puslapiuose.

Su A. Počiulpaite kalbėjosi
kun. K. Ambrasas SJ

RETAS KRYŽDIRBYSTĖS MENAS

kunigas Kazimieras AMBRASAS, SJ

Lietuva pamažu įsitraukia į plačius tarptautinių organizacijų rengiamus planus ir programas. Vienas iš tokių - kryždirbystė. Tokia tema sudomino aukščiausio tarptautinio lygio UNESCO kultūros specialistus, kurie susidomėję iš senovės ligi šių dienų išlikusia kryždirbių tradicija, nutarė paskatinti lietuvius neužmiršti šio unikalaus, niekur kitur pasaulyje nesancio meno rūšies. Tikriausiai šia prasme labai gerą darbą atliko ir lietuvių labai pasitamavo 1993 m. mūsų krašta aplankęs Popiežius Jonas Paulius II. Jis, lankydamasis Šiluvoje, Šiauliuose ir kitose mūsų krašto vietovėse, Kryžių kalną išgarsino visame pasaulyje. Nuo tada mūsų kryžiai pradėjo garsėti ir, reikia sakyti, pasiekė neįtikėtinais plačius mostus. Mumis susidomėjo ne tik Rytų, Vakarų, Azijos ir kitų žemynų keliauninkai, maldininkai ir turistai, bet net pačio aukščiausio lygio mokslininkai. Ši savaitė, unikalus lietuvių menas, kaip papasakojo Lietuvos Liaudies kultūros centro darbuotoja, žinoma dailėtyrininkė ir liaudies meno tyrinėtoja, Lietuvos liaudies kultūros centro tautodailės poskyrio vyriausioji specialistė Alė Počiulpaite, paskatino surengti kultūros darbuotojams seminarą Žemaitijoje „Žemaičių kryždirbystė“. Pagal šių metų rugsėjo mėn. viduryje Rumšiškėje įvykusį seminarą medžio drožėjams „Aukštaičių kryždirbystė“, turi būti sukurtas specialus CD „Kryždirbystė Lietuvoje“, surengta kilnojama kryždirbystės nuotraukų ekspozicija, parengta kryždirbystės mokymo bazė Prienuose ir taip pradėta pasirėngti tarptautinei mokslinei konferencijai „Kryždirbystės fenomenas liaudies kultūroje“. Dviejų kitų metų plane numatyta minėta konferencija bei jos medžiagos publikacija, kelių muziejų katalogų išleidimas, vaikų drožybos būrelių paroda bei konferencija, seminarai Dzukijoje ir Suvalkijoje kultūros darbuotojams ir kt. Kad skaitytai būtų plačiau ir akivaizdžiau supažindinti su tokia įdomia ir reikšminga mūsų kultūrininkų veikla, paprašėme Alės Počiulpaite atsakyti į kelis klausimus:

- Kaip dabar oficialiai vadinasi Rumšiškės muziejus?

Muziejaus pavadinimas - Liaudies buties muziejus. Leidinio apie muziejų viršelyje pavadinimas - Lietuvos kaimo muziejus. Kartais neoficialiai jis dar vadinamas Tėviškės muziejumi.

- Kaip oficialiai vadinasi toji bažnytelė, kurios šventoriuje š.m. rugsėjo 22 d.

specialiomis maldomis, giesmėmis, kryžių pašventinimu ir šv. Mišiomis Rumšiškėje oficialiai buvo užbaigtas liaudies meistras - kryždirbiams seminaras?

Koplytėlė, kurioje vyko pamaldos ir kurios šventoriuje šiandien iškilmingai buvo pašventinti aukštaitiški devyni kryžiai, vadinama Račkiškės koplyčia. Ji į čia atkelta iš Švenčionių rajono Račkiškės kaimo kapinių.

- Ar tie senieji anksčiau stovėję kryžiai buvo kaip tik šiame šventoriuje, kur dabar pastatyti, ar jie surinkti iš kitur?

Naujai pastatyti kryžiai nėra stovėję Račkiškių kapinaitėse. Jie surinkti iš visos Aukštaitijos taip, kad atspindėtų būdingiausius aukštaičių kryždirbystės bruožus (tiksliau lentelėje).

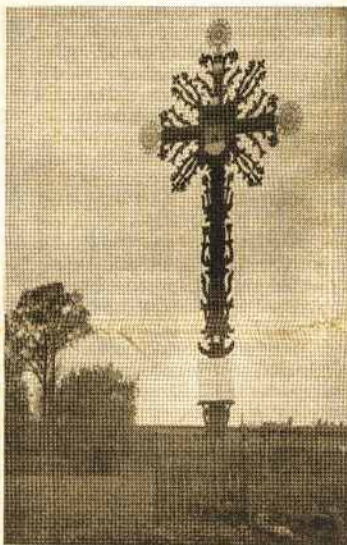
- Ar tie priešpaskutinį 2004 metų rugsėjo sekmadienį pašventinti kryžiai turi savo vardus, numerius ar kokias kategorijas, pavadinimus? Manau, kad šventoriaus planavimas nėra užbaigtas. Tai bus vien tik kažkokių galėjusių būti kokių nors kapinių savotiška kapinių imitacija. Čia dar turėta atsirasti (tik dėl įvairių priežasčių ir daugiausia dėl lėšų stokos vargu ar greitai) senųjų akmeninių ir geležinių paminklų.

- Ar jau užbaigtas to senosios bažnyčios šventoriaus planavimas ir apstatymas, ar čia tik pradžia? Kada toji senoji bažnytelė statyta?

Apie Račkiškės koplyčios statybą tikslų žinių neturiu. Ji iš tiesų statyta 1775 m. Švenčionių rajone. Kaip ir kodėl būtent šioji koplyčia perkelta į Muziejų, negalėčiau pasakyti.

- Kaip Jūsų renginių planuose oficialiai vadinasi šis liaudies meistrų-kryždirbių seminaras? Seminaras, kurio metu buvo padirbdinti ir pastatyti šie kryžiai, yra vienas iš vadinamojo Veiksmų plano renginių.

- Kaip, kas organizavo ir iš kokios kišenės buvo aprūpinami mityba, būstu, lėšomis ir kaip galėjo be atlyginimų tie kryždirbiai, kurie padarė tuos devynis meniškus, ir, reikia pasakyti, vienas už kitą originalesnius kryžius? Juk kiekvienas jų turi namuose šeimas, daugybę visokių

Kryžius su tulpių ornamentais

išlaidų? Kokį vaidmenį čia atliko UNESCO?

Po to, kai lietuvių kryždirbystė buvo įtraukta į Žmonijos žodinio ir nematerialaus paveldo Sedevyrų sąrašą, Lietuvos liaudies kultūros centras ir UNESCO parengė Veiksmų planą kryždirbystės tradicijoms gaivinti, palaikyti ir tęsti. UNESCO yra įsipareigojusi finansuoti šiame plane numatytus renginius. Šio plano vykdymas turėjo prasidėti 2002 m., tačiau dėl įvairių biurokratinių kliūčių, sudėtingos sutarčių pasirašymo tvarkos, jis pradėtas tik nuo šių 2004 metų vidurio. Pagal pirmųjų metų planą turėjo būti surengti seminarai Žemaitijoje kultūros darbuotojams „Žemaičių kryždirbystė“. Jūsų matytas seminaras Rumšiškėje medžio drožėjams „Aukštaičių kryždirbystė“, turi būti padarytas CD „Kryždirbystė Lietuvoje“, kilnojama kryždirbystės nuotraukų ekspozicija, paremta kryždirbystės mokymo bazė Prienuose, pradėtas pasirėngimas tarptautinei mokslinei konferencijai „Kryždirbystės fenomenas liaudies kultūroje“. Dviejų kitų metų plane numatyta minėta konferencija bei jos medžiagos publikacija, kelių muziejų katalogų išleidimas, vaikų drožybos būrelių paroda bei konferencija, seminarai Dzukijoje ir Suvalkijoje kultūros darbuotojams ir dar kai kas, ko dabar neprisimenu. Tačiau to Plano ateitis kol kas nėra aiški, kadangi mes jau Europos Sąjungoje... Dievas duos, gal viskas bus gerai, gal finansuos bent jau svarbiausius dalykus. Tai didele dalimi

PRASIDEDA NAUJI BAŽNYTINIAI METAI

Lapkričio 27-tą, sekmadienį, yra pirmasis Advento sekmadienis, o kartu ir naujų bažnytinių arba liturginių metų pradžia.

Adventas yra dvasinio susitelkimo metas, džiaugsmingai ruošiantis Kristaus Gimimo Šventei - Kalėdoms. Labai patartina visiems Advento metu pavalyti savo sielą Atgailos Sakramentu, džiaugsmingai ir su karšta meile Šv. Komunijoj priimant Kristų į savo širdį.

Sūduvos keliais...

Kaip negera, kai reikia laukti ir nežinai, ar atvažiuos Mindaugas, ar reikės atidėti kelionę neribotam laikui. Visą valandą išvaikščiojau Rotušės aikštėje, bet... nėra to blogo, kad neišeitų į gera. Pirmąsyk šį rudenį galėjau vaikščiodamas šlapias šaligatvius pamatyti, kaip renkasi motinos ir tėvai su besirengiančiais Pirmajai Komunijai vaikais į Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčią. Pasiziūrėti, kaip jie jais rūpinasi, globoja, savo vaikučius. Smagu pasiziūrėti, kaip jaunos mergaitės skuba pasimelsti bažnyčion, jaunuoliai, greičiausiai dar sužadėtiniai, abudu šnekučiuodamiesi, su lietsargiais skuba pro duris šv. Mišioms. Gera, kad štai matai, kaip krinta nuo medžių lapai, drūkia įkyrus lietus, o žmonės, nepaisydami, kad šiandien rinkimai, kad lyja ir pučia įkyrokas lietus, bet renkaši bažnyčion...

Pirmiausia riedam, Mindaugai, į Prienus. Jau ruodu, tad reikia pasiimti megztuką, kurį palikau per kurso susitikimą, o tada gal aplankysime Prienus prelatą, kurį mačiau tik per Ūtos bažnyčios šventinimą prieš dvylika metų... Ta pačia proga, prisiminus šią bažnyčią, Prienuose gausiu šitiek metų man saugotą albą, kurią prelatas Užupis laukė, kada vėl pasirodysiu jo akistatoje, kad jis man galėtų grąžinti tada šioje bažnyčioje mano paliktą bažnytinį rūbą...

Už nugaros sėdėdamas Mindaugo sūnelis Paulius triuškia obuoli. Nespėjome nei pasikalbėti apie Živilės, jo žmonos, daktarinę, apie egzaminus, o jau užrašas - „Prienu miškų urėdija“. Pasiziūrėjus kišeniniame telefone pasikeitimus jos telefono numerį ir greitomis pasipasakojus gyvenimo smulkmenas, vėl riedame toliau į Prienus, nes puse pirmos Suma, prieš kurią klebono neradęs namuose, susirandau prel. Užupį, kuris ne tik mielai sveikina, bet ir jo šeimininkė seselė sodina prie stalo, nes po pamaldų jie važiuoja kažkur į svečius, tad neturės kada vaišinti. Neišvengiamas pokalbis po Evangelijos apie ką tik prieš savaitę pasibaigusią piligriminę kelionę po Europą. Kadangi nepabaigiau klausyti išpažinčių, po sumos darsyk sėdau

Prisilietimas prie žodžio ir...pareigos arba Ad astra, mielas kunige Juozai...

Kanauninko JUOZO BARKAUSKO KUNIGYSTĖS PENKIASDEŠIMTMETIS

(1929 12 14 - 1955 12 18 - 2005 12 18)

kun. K. AMBRASAS, SJ

Užtektų, atrodo, jėgų ir popieriaus aprašyti tokį, kuris kilnoja akmenis, nes akmenų laukuose, nors ir yra nemaža, bet jis - akmuo - toks aiškus, tikras, konkretus ir sunkiai, tvirtai prisiglaudęs prie žemės. Pakaktų, regis, vaizduotės ir sakinių aprėpti tokį, kuris aria žemę, kuri tokia artima, nuoširdi ir paprasta, suprantama ir kiekvienam prie širdies, nes iš dulkės atėjome ir... į dulkę pavirsime. Ganėtinai būtų drąsu papasakoti apie tokį, kuris lanksto geležį ar iš jos išraito metalines girliandas, tvorų ir durų puošmenas: juk ji, geležis, laikė mūsų senovinių pilių duris, apraizgė kalėjimų langus, geležinė pasaga pastiprino žirgo kojas, kad jos ilgiau ir stipriau galėtų be jokios baimės skrieti mūsų lauke, kad galėtų nešti raitelį medžioklėje ir netikėtai nepaslystų ant apledėjusios įkalnės...

Bet kur kas sunkiau kalbėti apie tokį žmogų, kuris penkiasdešimt metų uoliai, kantriai, per santvarkų ir laikų kaitas, pro kulkosvaizdžių ir automatų papliūpas, pro pasaulėžiūrų ir įsitikinimų sąvartas, pro neteisybę ir prievartą pajėgė uoliai, kantriai nešti duotosios prie altoriaus vyskupo, Dievo ir žmonių akistatoje šventosios atsakomybės ir priesaikos našta, neišduodamas tautos, negraudindamas nei tėvų, nei parapijiečių, neižeisdamas ir nekeisdamas savo tvirtų įsitikinimų ir nekeičiantis pasidavus nei prieš penkiasdešimtmetį daugelys pasikeitusius Bažnyčios hierarchus, nei prieš sovietinės, nei vėl ant nepriklausomybės kojų atsistojusios, bet ne ten žingsniuojančios dabartinės, vadinamos laisvosios Respublikos didžiuosius. Jis visada ir visur ėjo lėtai, nesikarščiuodamas, iškilia laikysena, rimta veido išraiška ir giliai nešdamas Dievui pagarbą ir meilę žmonėms savo širdyje. Nėgana to, jis tarsi trupinius nuo stalo, kuriais norėjo sirofenikietė pamaitinti savo sergantį kūdikį, driso audrotų dienų ir darganotų naktų akistatoje, pagairių vėlyje surankioti kaip kokias brangenybes ir sudėti į knygų puslapius, kurie dabar sudaro jau ne vieną, kurių iš visos trylikos rikiuotės pirmąją jis pavadino „Gyvenimas - eiliuota proza“ (1998 m.), o paskutinąją „Be irklų ir burių“ (2005 m.). Jis drįsta

liestis prie žodžio, kuris buvo ir yra žeidžiamas, ugnim ir kalaviju raizdomas, durklu durstomas, kojomis dažnai trypiamas ir niekinamas. Žinoma, dar kai kurių mylimas ir godojamas. Nors su juo, lygiai kaip su motinos lopsine, kaip su jos pienu, mes kiekvienas išėjome į ilgą, klaidžių ir visokių netikėtų vingių, duobių ir netgi akivarų kupiną kelionę ir keliaujame per pasaulį, kartais neišsitemdami, ir net plūsdami savo gimtąjį žodį, kad jau nebemokame išsitemti jo rėmuose ir todėl priversti griežti kito, svetur kilusio, kitur maitinto ir kitose šalyse subrandinto žodžio. Kaišiojame jį kaip kokius spurgus į košę, bet dažniausiai jis mūsų dantyse pavirtsa kaip žvirgždas. Mes mokame save teisinti, mat su gimtuoju žodžiu dabar dažnai kur neapsieisi... O jis, kunigas Juozas, iki šiolei jį ne tik atsargiai, pagarbiai tausoja, bet ir sumaniai ir taikliai pavartoja...Dėkui jam už tas pamokas...

Todėl prisilietimas prie šio žmogaus, - poeto ir kunigo, lietuvių ir piliečio, - yra kur kas sunkesnis, daugiariopas, įvairiauriaus, nes jis puoselėjo ir ugdė lietuvišką žodį, ne vien tik nuo mažumės, klausydamasis sodrios ir turtingos, įvairios ir melodingos gimdytojų kalbos, ne tik mokyklos suole įvairiomis progomis, rikiavo jį žiūrėdamas į gimtąsias prie Kalvarijos krašto pievas, kaip akys užmato Sūduvos lygius dirvonus, bet daigino savo sieloje, žvelgdamas į panemunių derlingas lankas ties Žemaja Panemune ir ties Kaimeliu, vingiuotas Seiros pakrantes ties Leipalingiu, pagaliau - į užtventką ir dabar jau itin pasikeitusią pašėsupių gamtą ties Marijampole.

Kaip simboliška ir kaip sykiu nuostabu, kad štai viena po kitos jo išleistos knygos („Laiko židiniai“, 2004; „Keliuonė žvaigždžių link“, 2004, „Be irklų ir burių“, 2005), nors apipavidalintos skirtingų dailininkų - Juozo Tumo ir Gedos Jakubauskienės - turi ta pačią mintį: visose vyrą žvaigždė, kurių tarpe išsiskiria Kalėdų motyvas, kai angelai ieduoja „Gloria in excelsis Deo“. Ir jaunystė, pasiramšėdama tarsi žnyio, tarsi vaidilos, tarsi vyskupo laivai, irgi keliauja vingiuotais, bet tvirtai,

ryžtingai ad astra vedančiais keliais. Tačiau išpuodingiausios paskutinosios knygos „Be irklų ir burių“ paslėpta, bet gili mintis: kunigas-poetas, nepabūgdamas povandeninių ir kyšančių akmenų, nebodamas nakties, kuri aplinkui tvyro, nors įsistojęs į valtį, kuria jis iš tikrųjų ne vienoje parapijoje dirbdamas išraižė Nemuno bangas, apžiūrėjo jo sietuvus ir ne sykį iš valties klausėsi lakštingalos trėlių. Klebonaudamas, tarsi išmokęs plaukti per gyvenimą bet kokiomis sąlygomis, bet kuriuo paros ir metų laiku, nes kunigystė verčia būti parapijoje visus 24 valandas, jis, tarsi tas neįvardintas knygos viršelio valtinkas, nors kojomis siekia valtios dugną, bet kartu su kregždėmis, kartu su žuvėdromis iškėlęs tarsi gulbė sparnus savo rankas, savo galvą užvertęs į žvaigždėtą padangę, jis atitrūksta nuo purvinos žemės ir skrenda į dangaus žydrinę. Vaikščiodamas žeme, dažniau pažvelk į saulę. Kaip mums daugiuliu trūksta tokio šūkio, tokio nusiteikimo šiandien, kai kur kas dažniau graibstomasi tuščiažiedės kritikos, įkyrios, unksčiančios dejonės, iki kaulo įkyriusios apkalbos ir taškymosi ant kito, ypač turtingesnio, gudresnio, apskresnio ir darbštesnio, kloakų vandeniu. Gera kūrėjo-poeto apoteozė, bet dar prasmingesnė kunigystės vizija...

Tryliktosios knygos įžangoje Daiva Klimavičienė rašo: „pastebiu tematikos platumą: Dievas, tikėjimas, laikas, amžinybė, tikrosios gyvenimo vertybės, gamta, ir metų laikai, įvairių profesijų žmonės, psichologiniai mūsų gyvenimo niuansai... Neįtikėtina, kad eilėraštinai gali taip paprastai ir suprantamai pristatyti filosofus, rašytojus ir išgryninti tokią mintį, kuri buvo ir tebėra verta dėmesio iki šių dienų. Tai lemia kunigo J. Barkausko apsiskaitymas ir gilus pasaulio literatūrinio palikimo suvokimas...“ Tai tiesa. Ji gali būti dar plačiau pasakyta, išvardinta, išlinksniuota, išlaipsniuota. Galima būtų šią skalę dar daugiau plėsti - meilė gimtajai žemei, rūpestis mūsų atciti, vaikais ir jaunimu, kiekvienu gimtojo krašto žmogui, jautrus žvilgnis į skausmą, netektį, kiekvieną blogį. Tačiau virš visų šių literatūrinių ir kritinių atspalvių, viršum visų temų ir požiūrių, vertinimų ir kritinių pastabų, man pirmiausia iškyla kunigo Juozo ramus žvilgnis, pasitikėjimas Dievu, meilė žmogui ir tvirtas kunigiškas pagrindas, kurį jis gavo nuo vaikystės savo tėvų šeimoje, seminarijoje ir maldoje. Ne kartą mačiau jį prie Nemuno, klausiausi jo šiek tiek monotoniško, bet nenuobodaus, su pakilimais, su įdomiais intarpais ir retykiais emociniais balso kreščendo ir mašlais dekreščendo stiklinėje klebonijos verandoje. Įdėmiau stebėjau prieblandoje jo ryškų profilį, kuris be jokios abejonės, kad čia esama tikro sūduvio, tikro balto ir mašlaus žmogaus tipas. Tarsi dabar matau jį, užsimąščiusį ir kitų akistatoje pritilusį Vilkaviškio klebonijos svetainėje, kur jis, ligos prispaustas, buvo sovietmečiu atkeltas metams vikaru. Tačiau bene labiausiai jis tylomis išsiskleidavo gamtoje, prie Šešupės, Nemuno ar neuždudžio upelio Seiros, vingiuojančio per smėlėtus, žvirgždėtus kalneliais banguojančius Dzikijos laukus. Čia jis klausydavosi ne tik vandens čiurlenimo, ne tik gegutės kukavimo, lakštingalos suokimo, bet nebylios, bet ir tokios išraiškingos žvaigždžių kalbos, kurios blyškų alsavimą taip taikliai subėgėjo atspindėti jo knygas iliustravę menininkai...

Dar ir dabar matau rimtą kunigą Juozą klausykloje, rimtai ir įdėmiai bekalbantį su vaikų būreliu, matau palinkusį prie ligoonio ir paskutinį kartą jį žegnojantį Tėvo, Sūnaus ir šv. Dvasios vardu. Nors jis buvo ir yra tikras Sūduvos žemės vaikas, ne sykį ir ne du mėginęs prisiliesti prie tokio turtingo, žaismingo ir prasmingo poetinio lietuviško žodžio ištauką, prie jo slaptųjų versmių ir paslapčių, bet mano akyse jis - kančios išmėgintas, kasdienos išmėginimų grūdinatas, bet niekadus savo idealų ir priesaikos neišdavęs lietuvis. Toks tebūnie jis, šis iš pažiūros trapus, gležnas, bet viduje labai tvirtas kaip plienas ir jautrus kaip mimoza dvasingas kunigas, kuriuo verta pasitikėti, kurį reikia gerbti ir kuriam kunigystės penkiasdešimtmečio proga verta stipriai paspausti dešinę ir kuo nuoširdžiai palinkėti: Ad astra, mielas kunige Juozai...

klausyklon, kur bemaž valandą dar turėjau darbo...

Birštone nepasisekė: monsinjoras Jonas Kavaliauskas, prieš tris dienas atšventęs 81-ąjį gimtadienį, namų nedaboja - kažkur išvažiuos. Tad, pasitarę minutėlę su vairuotoju, riedam į Sasnavą, kur prieš Vėlines labai tinka užsukti į kapines ir pasimelsti... „Kloja žemę lapų šilkas, į kapus keletis pilkas, ten palaidota motulė, ten tėvelis tyliai guli...“ Ne tik abu tėveliai, bet ir abudu broleliai su broliene Verute. Pabūnu minutėlę. „Amžina atilsų duok jiems, mirusiems, Viešpatie...“

kun. K. AMBRASAS, SJ

Juozo Kazlauskio nuotrauka iš "Tarp Nemuno vingių Birštonas"

RAŠOTE TESTAMENTĄ?
Skirkite dalį "Tėviškės Aidams"!
Mintimi šventa ten investuokite save, kur Dievas ir Tėvynė šaukia.
Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduose"!

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė Marija Geštautienė, email: mgestautas@hotmail.com

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$90 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Užuojaus ir padėkos nuo \$20. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožiūra.

NŪDIENOS BŪTINYBĖ - SUVOKTI SKIRTYBES

Edmundas Simanaitis

Teisininkas Kęstutis Čilinskas savo straipsnyje "Žmogaus teisių gynimas - visada kam nors nemielas?" (*Bernardinai, 2005-11-03*) prašo: "Gerai politiškai orientuotas oponentas man primins, kuo skiriasi JAV nuo stalininės Sovietų Sąjungos, o Irakas nuo Lietuvos."

Nesiimu teigti kiek esu "gerai orientuotas politiškai", tačiau nuomonę apie minėtus skirtumus susidariau palaipsniui. Laisvės kovų, nelaisvės Gulage, sovietmečio, Sąjūdžio ir III Respublikos metais ta nuomonė kristalizavosi, bet iš principo nepasikeitė. Teisininko klausimai provokuoja kur kas išsamesnį atsaką, bet straipsnio apimtis ribota. Be to, numanu ką autorius turi omenyje. Esu linkęs laikytis JAV lietuvių išeivijos politiko, Oklahomos universiteto profesoriaus Vytauto Stasio Vardžio (1924-1993) maksimos - svarbu siekti ne žvelgimo į vieną tašką, o žiūrėjimo viena kryptimi.

Ėmiausi atsakymo dar ir todėl, kad netrukus minėsime Kariuomenės dieną. Straipsnio autorius griežtokai įsėja: "Bet Lietuva, smerkdama kitus, neturi užmiršti, jog pasiuntė savo karius į Iraką padėti karinę agresiją vykdančioms valstybėms."

KUO SKIRIASI JAV NUO SOVIETŲ SAJUNGOS?

Esminių skirtųjų rastųsi labai daug, tačiau gvildinama tema bene geriausiai tiktų paminėti tokį skirtumą. Abi šalys dalyvavo Antrajame pasauliniame kare. Ir vienos ir kitos šalies karinės pajėgos vykdė karines operacijas. Buvo išvaduojamos Vermachto užkariautos svetimų valstybių žemės, buvo okupuojamos priešų teritorijos.

Amerikiečiai visose laikinai užimtose teritorijose atlikdavo denacifikaciją ir išvesdavo iš jų savo kariuomenės dalinius. Nėra faktų, rodančių, kad JAV būtų prisiskyrusi sau išvadotą kraštą ar okupuotą priešų teritorijos dalį.

Sovietų politika buvo diametraliai priešinga. Visose svetimose teritorijose išstūmus Vermachto dalinius, buvo vykdomos masinės represijos vietinių gyventojų atžvilgiu ir kuriamos marionetinės vyriausybės. Sovietų armija "pamiršdavo" po "išvadavimo" išeiti namo arba labai vėluodavo tai padaryti. Baltijos šalys po reokupacijos vėl buvo prijungtos prie sovietų imperijos. Skaudu, bet verta priminti Rytprūsių ar Kurilų salų likimą. Kremliaus propaganda sėkmingai, kad susigalvotoms "senosios rusų žemės" (*iskonno ruskije zemi, rus.*) Nukariuotose Rytprūsiuose visi ten užklupti gyventojai, tarp jų daug baltų kilmės mūsų gentainių, buvo išžudyti arba išstremti. Visi vietovardžiai ir net hidronimai buvo surusinti, susovietinti. Tai grobikiškos politikos juodieji vaisiai.

O kuo skiriasi Irakas nuo Lietuvos? Daug skirtumų, bet nagrinėjamos temos požiūriu bene ryškiausias skirtumas būtų nedraugiška politika kaimynių šalių atžvilgiu. Irakas 1980 m. užpuolė Iraną ir kariavo iki 1988 m. 1990 m. Irako kariuomenė įsiveržė į Kuveitą ir jį okupavo. Irako tautos čia nieko dėtos. Diktatoriaus valia lėmė agresija. Verta būtų paminėti ir Islamo bei Krikščionybės esminės svarbos skirtumus, bet tai geriau padarytų

religijotyros specialistas atskiru analitiniu straipsniu.

Antroji Lietuvos Respublika buvo nusiteikusi palaikyti geros kaimynystės santykius su visomis kaimyninėmis valstybėmis, bet Vilniaus krašto laikinas praradimas, o vėliau Stalino-Hitlerio suokalbis niekais paverstė Lietuvos siekimą visapusišką lygiaverčių santykių su kaimynėmis.

DVEJOPA OKUPACIJOS SĄVOKA

Okupacija yra dvejopa. Viena, kai šalis agresorė, vykdydama imperinę grobuonišką politiką, okupuoja šalį, o po to imasi represijų - naikina, tremia užkariautos šalies gyventojus. Tarptautinė teisė tai kvalifikuoja kaip sunkius karo ir genocido nusikaltimus, kuriems nėra senaties.

Besiplečiančios globalizacijos sąlygomis, žymiai padidėjo ABC (atominio - bakteriologinio - cheminio) ginklų išplitimo grėsmė. Branduolinio ginklo atsargų sukauptas tiek daug, kad jų pakaktų daugelį kartų sunaikinti ne tik Žemės gaublio civilizaciją, bet ir visa kas gyva mūsų planetoje. Tokia nūdienos tikrovė. Pasaulis gyvena ginklavimosi pusiausvyros sąlygomis, balansuodamas prieš susinaikinimo ribos.

Yra okupacijų, kurios neišvengiamos. Aktyvėjanti teroristų veikla kelia didelį pavojų tarptautiniam stabilumui ir taikai. Jeigu į jų rankas patektų ABC masinio naikinimo ginklai, kiltų neatidėliotinas poreikis neutralizuoti potencialią grėsmę. Tokios tikimybės lengva ranka negalima nubraukti. Pasekmės būtų katastrofiškos visam pasauliui. Su terora remiančia ar vykdančia valstybe dar galima derėtis iki ultimatumo. Bet valstybė negali derėtis su jokių moralinių skrupulų ar tarptautinės teisės normų nepripažįstančia teroristų grupe. Tai prilygtų šantažuojamos šalies vyriausybės moralinei kapituliacijai. Bet kurios demokratinės valstybės politinė vadovybė turėtų imtis visų įmanomų priemonių apsaugančių savo piliečių nuo teroristų išpuolių. Antraip ji turi pasitraukti, kaip negebanti atlikti svarbiausios savo funkcijos - Užtikrinti savo šalies piliečių saugumą.

GYNYBOS STRATEGIJA PASIKEITĖ

Teroristai, susprogdindami prekybos centrą Niujorke, nužudė kelis tūkstančius taikių piliečių. Šis išpuolis privertė pakeisti atgrasymu paremtą gynybos strategiją. Karinė galia turėjo rodyti valstybei - galimai agresorei, kad užpuolimo atveju sulauks triuškinančio atsakomojo smūgio. Tačiau kurios šalies vyriausybė sutiks pasyviai laukti, kol teroristų grupė įsigytu ar pasigamintu ABC ginklu nušluos nuo Žemės veido miestą ar net visą šalį su keliolika milijonų gyventojų, kad po to galėtų neva teisėtai smogti triuškinantį atsakomąjį smūgį užpuolikai?

Kam smogti? Teroristai neįsivardija veikią kurios nors valstybės vardu ar girdamiesi turį jos įgaliojimus, nors visada bazuojasi konkrečios valstybės teritorijoje. Demokratinių šalių valdžios institucijoms tenka spręsti egzistencinės svarbos neatidėliotina uždavinį - kaip apsaugoti gyventojus nuo teroro išpuolių? Pasaulio politikai jaučia atsakomybę, arba turi ją jausti, suvokdami, kad masinio naikinimo ginklo panaudojimas gali įžiebtį trečiąjį pasaulinį karą. Nesunku įžvelgti - Trečiajame pasauliniame kare laimėtojų nebūtų.

DEMOKRATIZACIJA BE KAUKĖS

dr. Jonas KUNCA, M.D.

Po beveik 4 metų amerikoniškos pasaulio demokratizacijos verta žvilgtelėti jos išdavas.

Nesunku buvo užbaigti griauti ir užimti Afganistaną, kuris jau turi išrinktą prezidentą, aišku, pagal Vašingtono nurodymą. Tik tas prezidentas iki šiol valdo vien sostinę ir dar užsidaręs alijantų saugumoje tvirtovėje. Likusioje šalyje vyrauja vietiniai vadeivos - opiumo aguonų auginytojai ir biznieriiai. Netruksta ir okupantui besipriešinančių afganistaniečių, su kuriais tebekovoja alijantų divizijos. Tūkstančius įtariamų vietos vyrų amerikiečiai uždarė į kalėjimus arba išvežė į Guantanamo tardymo stovyklą. Barbariškas elgesys su belaisviais supurvino Amerikos veidą tiek, kad jį nuprausti bus labai sunku. Taip ieškoma bin Laden o iki šiol nepavyko pagauti. Bene galima sakyti, kad demokratizacija Afganistane pridarė daug žalos, o naudos jokios, bent iki šiol.

Irake vaizdas dar liūdnescnis. Karas pradėtas be realios priežasties. Taiigi jis nelegalus. visi didesni miestai paversti griuvėsiais. Sugriautos elektrinės, vandentekiai, sanitariniai įrengimai. Pasak neoficialius davinius, žuvo apie 100.000 civilių irakiečių ir virš 2100 pačių amerikiečių karių. Praėjo jau du metai, o gyventojai dar vis nėra aprūpinti elektra ir geriamu vandeniu. Pastatytos kelios jėgainės negali pradėti darba, nes joms trūksta pinigų naftai... žmonės be darbo.

Pasipriešinimas tokiems išlaisvintojams yra tikrai aršus. Iki šiol nepavyko suorganizuoti efektyvios valdžios, o jos rinkimus laimėjo šitų dauguma, kuri nenekenia okupanto. Už 6 mėnesių turėtų būti dar vieni rinkimai, bet iki šiol nepavyko paruošti konstitucijos, pagal kurią turėtų gyventi irakiečiai ateityje. Kurdai, sunitai ir šitai neįstengia susitarti dėl naujos valdymo formos. Kyla abejonė ne tik dėl demokratijos modelio įgyvendinimo, bet ir dėl Irako valstybės išsilaikymo darbinėje jos formoje.

Vašingtonas buvo paskelbęs, kad jis sutarkys ir Š. Korėją ir Iraną, kuris ko gero gali pasigaminti atominių ginklų. Tik po karčios Irako patirties amerikiečiai neskuba žygiuoti į Teheraną. Be to, jiems trūksta karių, nes žymiai sumažėjo norinčių stoti į armiją skaičius. Net amerikiečių visuomenei praėjo karo

noras. Prezidento G.W. Bush populiarumas nukrito tiek, kad viešai apie jį neskelbiama.

Su Š. Korėja Amerika bijo pradėti karą, nes jis gali būti labai nuostolingas. Š. Korėja turi atominių ginklų ir juos žada pavartoti, jei būtų užpulta. Taigi ir pradėti karą Š. Korėjoje Vašingtonas negali. Vietoje to veda diplomatines derybas su viltim, kad Kinija prikaltės korėjiečius nusileisti. Bet vargu kinai šiuo metu nori padėti JAV.

Ne tik kad demokratizacija Afganistane ir Irake nepavyko, bet JAV atsidūrė nei pakarto nei paleisto padėtyje. Pabėgti iš karo lauko ir palikti chaose Iraką reikštų viešą karo pralaimėjimą. Pasaulio galybėi tai nepriimtina. O laikyti 150.000 karių Irake didina irakiečių pasipriešinimą okupantui. JAV Irake prarado virš 2100 karių ir šimtus milijardų dolerių. Amerikiečių tauta ir net dalis kongreso reikalauja užbaigimo tos nelaimingos intervencijos. Blogėjanti padėtis gali priversti prezidentą galų gale taip ir pasilegti, nes kitos išeities nesimato.

Apturėti didžiulius nuostolius ir prarasti pasaulio pasitikėjimą yra didelė nelaimė pasaulinei galybei. Dėl jos nukentės ir likęs pasaulis. Pralaimėjus brangiai atsiėjusį karą ir turėdama milžinišką užsienio prekybos deficitą su Kinija, Amerika bus priversta mažinti importus ir taip neįgeimami paveikti pasaulinę ekonomiką, kuri jau kenčia dėl naftos kainos padvigubėjimo.

Afganistanas ir ypač Irakas parodė, kad raketos ir bombos yra netinkamas demokratizacijos metodas, kurį reikėtų pamiršti. O ir terorizmas sumažinsim pašalindami jo priežastis, ypač Palestinoje.

Buvo prieita išvados, kad reikia imtis kolektyvinių prevencinių priemonių. Atkūrus Lietuvos valstybingumą buvo pasirinktas kelias į Vakarus. Tiesą pasakius, kito pasirinkimo ir nebuvo. Savo noru atgalios į tą patį narvą, nors ir su kita iškaba, jau buvo nebeįmanoma. Lietuva savo saugumą susiejo su kolektyvinės gynybos sistema - NATO.

DĖL LIETUVOS DALYVAVIMO "OKUPACIJOJE"

Minint Krašto apsaugos sistemos atkūrimo 15-os metų sukaktį kariuomenės vadovas gen.mjr. Valdas Tutkus kalbėjo apie gynybos strategijos pasikeitimą: "Narystė NATO - tai ir atsakomybės dalinimasis ir įsipareigojimai. Kariuomenės pagrindinis uždavinys buvo ir lieka toks pat - ginti savo valstybę, bet patys vieni jau nesiginsime. Ginsimės kolektyviai. Dar daug kam nelengva suvokti, kad mūsų kariai gina „Lietuvos laisvę Afganistane."

Lietuvos karių indėlis į tarptautinio saugumo palaikymą negali būti laikomas dalyvavimu svetimos šalies okupacijoje. Tokios misijos vertintos kaip parama Afganistano, Irako, kitoms tautoms. Verta priminti, kad pirmą kartą Lietuvos kariuomenės istorijoje, mūsų

karių grupei Afganistane teko visiškai nauja užduotis. Goro provincijoje reikia pagelbėti vietos valdžiai ir imtis valstybės atkūrimo veiksmų koordinavimo anaiptol ne karinės srityse, o, būtent, humanitarinės paramos, finansų, švietimo, sveikatos apsaugos ir t.t.

Pašalinus agresiją ir terora skatinusius režimus, šios šalys pačios tvarkys ir lygiateisiais pagrindais bendrus su kitomis demokratinėmis valstybėmis. Didelė klaida ir gėda būtų nepadėti diktatorių terora kentusių šalių gyventojams.

Jau neįmanoma nesuvokti, kad intensyvėjanti globalizacijos ir ABC ginklo išplitimo epochoje, Žemės Gaublys prilygsta dideliui kaimui. Nesvarbu, kuri traba bus padegta pirmoji. Gaisras gali apimti visą kaimą ir baigtis sunkiai įsivaizduojama katastrofa. Rūpintis tarptautiniu saugumu turėtų ne viena paskira valstybė, turinti išskirtinę ekonominę ir karinę galią. Tai - visų tautų išlikimo ir saugaus gyvavimo reikalas. Daiktus reikia vadinti savo vardais.

Garbusis teisininkas pagrįstai rūpinasi žmogaus teisių gerbimu. Belieka jam pritari su nedideliu patikslinimu - teroristų, nusikaltėlių žmogaus teisės taip pat turi būti ginamos, tačiau tik... kalėjime.

Geelongo lietuvių choro "Viltis" "Barborikės Vakarųškos", Dainų ir Šokių suruoštos Popietės Atgarsiai

Nežiūrint pavasariškos labai karštos dienos skriejo keliais automobiliais iš Melbourne ir iš apylinkių svečiai, dainininkai, dainos mylėtojai, tautinių šokių šokėjai, į Geelongo lietuvių namus lapkričio 6d. pasiklausyti "Barborikės Vakarųškos" pastatymo.

Patekom į senovišką vakaronę. Aldonos Scano iniciatyva išdekoruota salė priminė dar senovės laikus - ant sienos kabėjo 3 kilimai rankų darbo lietuviškais motyvais; "Pievoje" ir dvi "Lietuvaitės", tai Reginos Skerienės ilgų metų darbas. Buvo pastatytas didelis kopyltstulpis Vinco Salavėjaus ir Mečio Davalgos meniškai išdrožinėtas; tai dovana Geelongo lietuviams. Ant stalų prie kurių sėdėjo dainininkai stovėjo bačkutė su alaus bokalais baltomis putomis, staklelės, verpiamasis ratelis. Neužmiršo ir gėlių darželių papuošti baltom ramunėlėmis ir ažuolo šakelėmis. Viskas atrodė nuostabiai gražiai, išpūdingai.

Programos pirmoje dalyje pasirodė Geelongo estrados "Aidai" dainininkai - Dr. Artūras Gružauskas, Stasė ir Julius Lipšiai, Aldona Scano, Kajetonas Starinkas, (kuris ir pristatė dainas), Genė Valaitienė, vadovas Romas Zenkevičius; akompanuotojas "Aidams" ir "Viltis" chorui, Aldo Kovacs, su dainomis "Gimtadienis", "Po auksiniais beržais" ir "Dar širdyje nesutema". Dainos nuskambėjo gerai, girdėjosi gražiausi garsai, liejosi melodijos.

Mūsų tautinių šokių grupė "Linai" pašoko "Labas rytas, panyte" ir "Šokių pynė". Sukosi poros, rateliai, šypsosi jaunatviška jaunystė ir veidai, mirgėjo drabužių spalvingumas. Valio jaunimas! Ačiū vadovei Loretai Tigani ir šokėjams: Andrea, Elana, Emma, Fiona, Lee-Anne, Lukas, Madeline ir Stephanie.

Atvykęs į mūsų muzikos popietę mielas bičiulis akordeonistas Boris Obranovic pagrojo "La Cumparsita" tango ir "Tico Tico". Tai akordeonistas-virtuozas. Pirštai skriejo klavišais ir rodė jo meistriskumą; stulbina garso grynumas, sugebėjimas.

Na ir vėl matome scenoje "Aidai" dainininkus atlikusius keletą dainų - "Pabudau", "Skriskit balti balandžiai", "Lauksiu tavęs ateinant" ir mūsų solistę Stasę Lipšienę, kuri padainavo "Žuvėdra" ir "Balandėlė". Linkime, kad daug, daug būtų sudainuota, kad nepamirštumėte savo mylimų dainų,

nes tai prailgina žmogaus dvasinį gyvenimą. Tegul skamba Jūsų visų balsai įvairiuose koncertuose - ačiū Romui Zenkevičiui.

Pradedant antros dalies programą net akys nušvito, nes įeinant Melbourne "Kaimo dainininkams" išpūdingai pasigirdo būgno mušimas su daina "Sodauto, Rūta, sodauto" na ir toliau nuostabūs dainininkų balsai traukė iš širdies keletą senovės kaimo dainų: "Šviesi naktis, mėnesiena", "Aš neprastas tėvelio sūnelis", "Tuojuo ulyčiuo" ir "Šventa Jona vakarelė".

Šiandien vyrauja pažiūra, kad kiekviena liaudies daina yra turėjusi savo individualų kūrėją. Tačiau tas autorius neviską kūrė iš nieko; jis gausiai vartojo tam tikras poetines priemones, kurie tradiciniu keliu jau seniai buvo toje tautoje prigiję, visų gerai žinomi ir pamėgti. Reikia paminėti ir dainininkus, tai - Kristina Brazaitienė, Danguolė Jokubaitienė, Povilas Kviecinškas, Edis Lipšys, Juozas Lukaitis, Viktoras Savickas, Rimgaudas Šližys. Ačiū vadovui Edžiui Lipšui, bravo dainininkams!

Atėjo laikas skaitytojus supažindinti su Barborikės rengiama vakaruška, jos aprašymą, veikėjus, išgirsti dainas, pristatyti atvykusius svečius - Pasakotojos - lietuvių kalboje - Irena Luscombe, anglų kalboje - Susan Saunders.

Išsivaizduokim esame Lietuvoj, gal anais laikais, kada buvome jauni ir gražūs, kada buvo bajorų (aukštasis privilegijuotas visuomenės luomas), piršlių - vedybų tarpininkų, merginų ir bernelių kurie, kaip ir dabar, vieni į kitus nedrąsiai žvelgė - vieni laimingi, kitiems širdelės skaudėjo. Taip ir mūsų Barborikei (nuostabiai Reginos Skerienės suvaidinta). Jai širdelė dėl Jonelio skauda, nes jis nerimtas - su kitom flirtuoja, todėl Barborikė suruošė vakarušką pasilinksinti, į kurią sukvieta daug draugų, bet svarbiausia, atvyksta bajorėlis, kuris žmonos ieško taigi, grįžtame ten toli, toli....

Visi dainuoja "Kai saulė pakyla rytuose" (Sydneyjaus Ričardo Bukevičiaus parašyta daina, harmonizuota Justino Ankaus), tada skuba pas Barborikę į jos vakarušką dainuodami "Subatėlė" ... bet žiūri, štai Jonelis atkeliauja (Artūras Gružauskas), pritariant chorui dainuodamas "Septynias mergaites aš myliu", sapnuoju, svajoju, ir galų gale jas praranda, nes visas septynias sutinka gatvėje drauge!

"Barborikės Vakarųškos" dalyviai. Priekyje kairėje stovi - dir. A. Scano, pasipuošusi Barborikė (R. Skerienė) ir "Viltis" choras

Barborikės širdelė nerimsta - visi dainuoja "Lietutis" - aš stovėsiu ir lauksiu kolei tu ateisi ... bet atvažiuoja čigonė - Barborikės akys nušvito; gal išburs jai naują laimę, ateitį atspės, nes ir ramunėle po lapelį savo laimę būrė. Barborikė su draugėm dainuoja "Pasakyki man čigone", o jauna, nuostabiai graži čigonė (Loretta Tigani) žiūrėdama Barborikei į ranką sako "nenulišk, tikėki, laimė ateis...". Nusivylusi Joneliu, Barborikė priima bajorą (tikrai bajoriškai Kajaus Starinko suvaidinta) ir piršlį (Edis Lipšys). Bajorėlis dainuoja "tekėk už manęs, mergela, turiu visą dvarą!!" - bet Barborikė mato kad bajoras ne tas ką jis vaizduoja - drabužiai skolinai, bateliai nešioti, kepurėlė Lietuvos neužlenda ant galvos ... ir sako "geriau liksiu senmergėlė, pas močiutę, sengalvė!" ir bajorėliui dainuoja "Kai ateis vakarai raudonuos dobilai - mūsų meilės nėra". Draugai, norėdami padėti dainuoja "Barbora, Barbora, Barboryt, jei nori gauti vyrą taip nedaryk; šypsockis, dainuoki, būk linksma"- jei ne, tikrai senmergėlė liksi! Pagaliau Barborikė pasiklausė patarimų ir taria: "už Jono aš neliesiu ašarėlių!!" pažvelgė Petruį į akis ... ir šoka jie abudu dar vis!

Taigi, likimas Barborikę su nauja meile suvedė, Petreliu (Otto Schröderis), bajoras rado sau būsimą žmoną, čigonę, kuri jo neišpeikė ir suprato kad turtas ne viskas, o Jonelis vienas liko svajoti apie septynias mergaites- visi kiti linksmai šoka Barborikės polką

Šio renginio pabaigoje Geelongo lietuvių bendruomenės pirmininkas, Stasys Šutas savo kalboje padėkojo svečiams, atlikėjams ir organizatoriams. Melbourne "Dainos Sambūrio" vardu Dana Lynikienė ir "Danos Vyrų" dirigentė, Dana Levickienė, pasveikino "Viltis" chorą ir dirigentę, ir įteikė gražiausias gėlių puokštes dovanų. Toliau sekė kaip įprasta apdovanoti veikėjus gėlėmis bei dovanėlėmis. Visos programos pranešėjai, Nijolei Bratan, reiškiamie didelį dėkingumą, įpatinę padėką reiškiamie akompaniatoriui Aldo, mūsų choro vadovei, Aldonai, visiems atlikėjams ir kitais darbais prisidėjusiems prie šio renginio.

Popietę užbaigėme visiems susėdus prie stalų. Pasivaišinus ir pasišnekėjus palengva išsiskirstėme į namus.

Choro dalyviai

Melbourne "Kaimas" dainininkai

Iš kairės - ALB Geelongo apylinkės valdybos pirmininkas Stasys Šutas, Nijolė Bratan (pranešėja), Barborikė (Regina Skerienė), čigonė (Loretta Tigani), piršlys (Edis Lipšys), Aldo Kovacs - akompanuotojas, Romas Zenkevičius - "Aidas" vadovas.

Kariuomenės šventės minėjimas Canberroje

Liudas Budzinauskas
Tado Žilinsko nuotraukos

Lapkričio 20 dienos popietė nekaršta, tik 21 laipsnis šilumos. Toks oras tinka klausytojams, nereikėjo prakaituoti. Įramovėnų suruoštą 87 metų sukakties kariuomenės šventės minėjimą susirinko 27 tautiečiai, tam, kad pagerbti žuvusiųjų už Lietuvos laisvę. Canberros "Ramovė" skyriaus pirmininkas L. Budzinauskas pasveikines susirinkusius ir prelegentą svetį iš Sydnejaus, Bendruomenės pirmininką, Teodorą Rotcą, pasidžiaugė šiuo skaitlingu būriu. Išskyrus Bendruomenės

Jis kalbėjo apie patį šios šventės vyriausią veikėją karį ir kas yra karys. "...Pateiksiu Jums porą pažiūrų, kuriuos šiais, taip sakant moderniais, laikais skiriasi kaip diena ir naktis. Sugrįšiu truputėlį į savo vaikystę - ką man reiškė karys tada, kai aš pats dar loksčiau su trumpomis kelnaitėmis. Savo jaunas dienas praleidau karinėje aplinkoje, tad ir mano fantazija rėmėsi daugumoje tuom, ką aš mačiau. Karys - tai buvo jauna, grakšti, liekna, uniformuota būtinybė. Su koku pasigėrėjimu žvelgiau į tuos, tvirtu žingsniu su daina ant lūpų, su šautuvu ant peties, darniom gretom žygiuojančius

užušavimui! visa dešimtmetį trukusias partizanines kovas.

Kaip vyko švietimas kariuomenėje? Kai ankstyvoje nepriklausomybėje karių tarpe buvo išimtinai didelis beraščių nuosimtis

(tai 120 metų rusiškosios vergijos palikimas), tai jau vėlesniais laikais tas dingo. Įsisvaizduokite kaimo tėvelių, išleidusių vienatinį sūnelį į kariuomenę, džiaugsmą ir pasididžiavimą, kai jie gavo, nors trumpą, bet jų pačių, kadaisė buvusio beraščio, sūnelio ranka rašytą laišką - "Brangus ponas tėveli ir ponia mamyte, Čia Jums rašo Jūsų Juozukas, bet aš dabar jau nebe Juozukas, bet Juozas. Mat pas mus, vaiske, niekas, "ukais" nevadina - mes visi esame vyrai. Man labai gerai - aš daug valgau ir esu stiprus. Jei Jūs šitos gramatos neperskaitote tai nueikit pas aptiekorių - jis gramatnas. Dar metai ir aš jau būsiu namuose - kaip tik ant rugiapūtės. Su meile Jūsų Juozukas, dabar Juozas"

Bet tai tik pradžia. Laikas savo padaro. Pasibaigė gražios dienos, nusileido sauluzėlė. Tamsūs debesys užglobė mūsų kraštą. Mūsų kariuomenė, mūsų pažiba, tapo išblaškyta po platųjį pasaulį - tai antrojo pasaulinio karo pasekmės.

Ar dingo mūsų lietuvių kareivėlis? Ne! Mes jį matome visur - ypač tai ten kur "karšta". Pasimėgė. Ir vėl tas pats tvirtas atsakymas - NE! Kur jis bebūtų - šiandien su pasididžiavimu galime tvirtinti, kad lietuvių kareivėlis gėdos nei sau, nei savo tautai nėra padaręs!

Likimo blaškomi atsidūrėme toli nuo Baltijos krantų. Girdime, netgi per dažnai, kad kariuomenė yra bereikalingas balastas krašto ekonomijai, jo gėriui. Bet taip kalba tikiti tie, kurie paskendę savo kasdienybėje, neprimato toliau kaip "nosies galinė". Prisiminkime ir, giliai pagalvoję, įsitinkime, kad antrasis pasaulinis, kartu ir vadinamas visus karus užbaigiančiu, karas dar nepasibaigė ir greitai laiku nesibaigs. Vos rusenandios žarijos taps viską naikinančiais ugnies liežuviais. Ar ir tada sakysime, kad mums nereikalinga kariuomenė, kad mums nereikia gintis, atseit pasiduokime likimo valiai, nekovokime už savo (ir savo vaikų) ateitį. Nesirūpinkime kitais, tapkime savanaudžiais, gyvenkime (su klaustuku) pagal posakį "Blow you, Jack - I'm alright"...

Esu buvęs karys, antrojo pasaulinio karo veteranas. Be kitų mokslų kariuomenėje įgijau vieną, mano pažiūrą, pačią svarbiausią gyvenimo specialybę. Tai - artimo meilė. Tiek apmokymo metu, o ypatingai būdamas fronto linijose, pastebėjau tos specialybės išsisknijimą ne tik mano vieno, bet ir kitų karių, sicloje. Šalia stovintis - tai yra mano brolis, mano tėvas, mano užtarėjas, mano gelbėtojas. Tas jausias, įgautas jau pirmomis dienomis užsidėjus kario uniformą, buvo tiek gilus, reikšmingas ir tiek stiprus, kad jis tapo nepalaužiamas. Mes kariai jautėmės esą viena šeima, neperskiriama dvasiniai, surišta kažkokia tai nepertraukiama gija. Neteisėybė, kai sakoma, kad karys (ypatingai parako prišuostęs frontininkas) tampa kažkokiu robotu, bejausmis. Nejaugi galima įsivaizduoti, kad nekreiptumėme dėmesio (bet kokio) į tai, kai šalia tavęs sukrinta žmogus (aš pabrėžiu ŽMOGUS, toks kaip ir tu), sukrinta, kad amžinai neabeisikeltų? Ne vieną ir ne kitą kartą teko leisti duobėn amžinam poilsiui draugą, su kuriuo gal tik prieš pusvalandį dalinai ar tai duonos kąsniu ar tik

Iš kairės - L. Budzinauskas, L. Žilinskienė ir T. Rotcas

Dalis Kariuomenės šventės minėjimo dalyvių Canberros būstinėje

valdybos narius ir jų antrąsias puses, vidurinėsios kartos, kurių yra nemažas skaičius, nesimatė. Tikriausiai juos matysime Kalėdų pobūvio pietuose.

1918 metų epochos laikotarpis istoriniu atžvilgiu Lietuvai buvo labai svarbus. Lietuva per ryžtą ir kraują lyg tas fenikas paukštis prisikėlė laisvam gyvenimui. Per 22-sius laisvės metus užaugo nauja patriotinė inteligentijos karta, kurios ir žiaurusis komunizmas per 50 okupacijos metų nepalaužė jos didvyriškos dvasios, nors ir truputį sužalojo, bet visiškai užšlopinti nepajėgė. Tai dėka 1918 metais mūsų tėvelių, prosenelių pralieto kraujo. Jeigu ne jų kraujo auka, sunku būtų įsivaizduoti kokią padėtyje Lietuva būtų šiandien. Tikriausiai jos vardo nebūtų žemėlapyje. Kad šiandien esame laisvi, mes niekada neturime pamiršti jų aukos. Su dėkingumu ir pagarba prisiminkime Nepriklausomybės kovose žuvusius karius, savanorius, komunizmo aukas, partizanus, kankinius, mirusius Sibire tremtinius, Vietinės Rinktinės žuvusius karius, antrosios Nepriklausomybės atstatymo aukas ir visus kitus paaukojusius savo gyvybę už Lietuvos laisvę. Žuvusieji pagerbti tylos minutė.

Bendruomenės pirmininkas Viktoras Martišius pasveikino skyriaus ramovėnus, suruošiusius šį minėjimą ir persakė gautą iš Jono Žemaičio Lietuvos Karo Akademijos laišką, kuriame dėkoja Canberros Lietuvių Bendruomenės Sąjungai už piniginę premiją geriausiam 2005 m. Karo Akademijos absolventui. Juo tapo leitenantas Justinas Jazepčikas. "Jūsų bendruomenės dėmesys Lietuvos Karo Akademijai įpareigoja karius dar labiau pasitempti siekiant juo geresnių rezultatų" - rašo štabo viršininko pavaduotojas mjr. Povilas Ivanovas.

Prelegentas Teodoras Rotcas pradėdamas savo paskaitą padėkojo broliams ramovėnams ir Canberros tautiečiams už jam suteiktą garbę žodžiu kreiptis į sostinės tautiečius šioje iškilmingoje dienoje ir ne bet kur, bet pačioje Australijos širdyje, jos sostinėje Canberroje.

kareivėlius. Kiekvienas iš jų man buvo tas paslaptinis didvyris, kuris man, bėdos atveju, buvo, yra ir bus toji užuovėja, už kurios aš bet kada galėsiu saugiai pasislėpti. Nesvarbu ar tai buvo priekyje ant balto žirgo jojas karininkas, tas įsivaizduojamasis Traidenis, Vytenis ar net Vytautas Didysis, ar vienetu gale trypsianti "baklaškė". Visi jie pasigėrėjimo verti, svajonių karaliai. Jie buvo mano gyvenimo dalis.

...Šiandien švenčiame 87-tuosius kariuomenės atkūrimo metus. Istorija mums, lietuviams nebuvo palanki jau daugelį metų. Gruobinio kaimyno kojomis trypta šventoji žemelė kėlėsi iš pirmojo pasaulinio karo griuvėsių, jos gyventojai nutraukė vergijos pančius, bandė kvėpuoti grynu oru. Betgi tojiems pagailėjo kiti, bandydami užgniaužti tą laisvės troškimą, norą kurti savo ateitį, ne tokia kaip kitų nurodyta, bet grynai sava... Stoją mūsų protėviai kovon už buitį!

Kas gi buvo tie, kurie su ginklu rankoje (ar net ir be jo!), dengė savo krūtinėmis brangią tėviškėlę. Jie - tai mūsų kariai. tai tie patys, kurie kūrė mūsų ateitį, tai tie patys, kurie savo pasiaukojimu iškovoję tą teisę mums šiandien vadintis lietuviais. Jie, tai mūsų tėveliai, seneliai. Jaunoji karta! Nejaugi jūs išdrįsite neteikti jiems pagarbos? Ar išdrįsite paniekinti jų atminimą, jų aukas, tam, kad, šiandien galėtumėte su pasididžiavimu teigti esą jų palikuoniai?

Praūžė pirmasis pasaulinis karas, nustojo griaudusios nepriklausomybės kovų patrankos. Lietuva kėlėsi, pražydo kaip tos žibuoklės pavasarį, patekėjusiai saulutei sutirpdžius žiemos ledus, išlaisvinus nuo sukaustymo. Pasikeitė ir kariuomenės padėtis. Ji tapo švietimo ir kultūros židiniu. Kariai buvo apmokomis ne tik kovos meno, bet ir dvasios pakėlimo. Bendras išsilavinimas sparčiai žengė pirmyn. Kariuomenėje įkvėptas patriotizmas atsiliepė aukščiausiu laipsniu vėlesniuose įvykiuose. Trumpai priminsiu Jums 41-ųjų metų sukilimą ir kruvinas, viso pasaulio ignoruojamas ir palankiai užmirštas (turbūt sąžinės

Priešas

*Nėra ramybės, neturiu vietos.
Vakarai pilki, baimės pilni.
Už lango garsus šauksmas.
Lauk, Tėvynės priešas tu esi.*

*Daug metų tave Sibire kankino.
Dirbai basas tarp vėjų ir speigų
Kojos pliuvo negydančiom žaizdom,
Nakties ašarose mirkydavai jas.*

*Kaip vergas uždarytas laukiai teismo.
Pavargusių širdį kankina skausmai.
Mirties mintis glostyt pradėjo.
Pasiteisint, esą nekaltas, niekam negali.*

*Paskutinį kartą iki vartų tave
palydėjau,
Paskutinį kartą jaunystės bučkį
skyriau.*

*Dieve, kodėl niekas į pagalbą neatėjo,
Maldauju aš, gyventi leisk dar jam.
Laima Žilinskienė*

ispūdžiais, ir pasilikti bežaismiu - tai yra, numoti ranka ir burbelti tą neteko nereikšiantį "so what". Dar ir šiandien, po daugelio metų, ne kartą prisimenu žodžius tos giesmės - "(Ir atskriejo šoviny iš tolo/Kam jis skirtas Tau ar man?)" - tas nematomas šoviny - gal jis tikrai buvo skirtas man, bet draugo krūtinė jį sulaukė...

Tai, kareivėlio gyvenimas nebuvo ir nebus rožinės klotas. Tai ne tik išsipuošusia uniforma paraduojantis individas - tai žmogus, tavo bendras, pasiaukojęs ir pasiryžęs stoti tavo ir tavo gyvenimo apsaugon.

Tad kviečiu Jus pagerbti mūsų karius jei ne visuomet, tai bent šiandien - jo, kario, dieną.

Nepraleisiu progos paminėti asmens, artimai surišto su kariu. Tai - jo motina. Kaip dažnai išlydėjo motušėlė sūnelį į kariuomenę, į nežinią, nes niekuomet nežinai ką ateitis atneš. Jis išėjo, o motulė su ašara akyse išlydėjo jį plačiuoju vieškelėliu į tolimą... su skaudančia širdimi ir malda ant lūpų "sugrįžk sūneli..." Šiandien, reikšdami pagarbą mūsų broliams kariams, nulenkime galvas ir joms, tų karių motinoms.

Jūsų žaliųjų rūtelių darželis, pakelėje rymojantis Rūpintojėlis ir tolumoje plevėsuojanti Trispalvė tebūnie mūsų pagarbos ženklas jam - lietuviui kareivėliui!"

Paskaita savo turiniu labai skirtinga nuo ankščiau girdėtų ir canberškiams, iš jų pačių pasisakymų, ji labai patiko.

Skyriaus pirmininkas padėkojęs T. Rotcui už gražią paskaitą, pakvietė poetę Laimą Žilinskienę padėklamuoti savo kūrybos eilėraštį "Priešas". Laima su įsijautimu padėklamavo ir jis labai tiko šios dienos paskirčiai.

Po to buvo rodoma "Nežinoma Lietuvos kariuomenė". Vaizdajuostė buvo įdomi tuo, kad iš Vietinės Rinktinės karių pasakojimų sužinojome daug naujo, kas ankščiau mums buvo nežinoma. Sugiedojus Tautos Himną, oficialioji minėjimo dalis buvo baigta. Toliau pokalbiai dar keletą valandų tęsėsi prie Helenos skanių užkandžių, vyno, alučio, pyragų ir kavutės.

"Po eukaliptais"

Alė Liubiniėnė
(Tešyns)

ŠLIUBINĖ SUKNELĖ

Pardavėjas, mane-pamatęs, nustojo imti medžiagas nuo stalo ir priėjo prie manęs. - Visas šitas gabalas kainuos tau tik keturi šilingai. Ar nori pažiūrėti kiek yra ilguos? - ir paėmęs jardo lazda ėmė matuoti. - Trys geri jardi.

- Man rodos neužteks. Gal turi dar vieną tokį pat gabalą? - paklausiau žiūrėdama į medžiagų krūvą.

- Palauk. Aš pažiūrėsiu, - jis greitai atsakė, pasinerdmas į atkarpų krūvą.

Nustojęs mėtyti medžiagas į visas šalis, jis išlindo iš krūvos su gabalu tokios, kokios man reikėjo.

- Atrodo ta pati, bet yra sutepta, - pasakiau jam.

- Nesijaudink... Išsiplaus, - jis man aiškino paduodamas man į rankas.

Kurį laiką sukiniėjau tą medžiagą rankose, apžiūrėdama visas suteptas vietas, abejodama, ar jis tikrai man sakė teisybę.

- Gerai, panele. Atiduodu abu gabalus už šešis šilingus... - jis mane viliojo, nuleisdamas kainą.

- Aš pirksiu jį tikrai jeigu pridėsi dar šitą gabaliuką mezginukų, - derėjauisi toliau.

- O... tu tikrai moki derėtis, bet kadangi esi šiandien mano paskutinė pirkėja, aš tau juos visus atiduosiu už tą pačią kainą. - ir taip nusijuokęs, svyniojo mano šliubinė suknelę į seną laikraštį.

Pakeliui namo traukinyje, mudvi su mama išsivyniojom peržiūrėti medžiagą, tikėdamos, kad nešvarios vietos išsiplaus.

Mama šyptelėjo, žiūrėdama į mane. Kodėl, pagalvojau? Gal, kad aš iš jos išmokau taip taupyti? O gal ir dėl kitko?

Tą popietę, su jos pagalba ir nurodymu, išplaviau ir išdžiovinau nupirkta medžiagą ir tuoj sukirpom mano šliubinę suknelę. Sekmadienio rytą mama ją susiuvė ant senos, rankinės mašinos, ir taip po pietų liko tik apmėtyti ir atlenkti. Diena buvo šilta, tai išsinešiau ją apsiūti į verandą.

- Ką tu čia darai, Alė? - išgirdau Jureko balsą.

- Ką tu galvoji? Apmetinėju savo šliubinę suknelę.

- Tą, ta, ta... Negaliu tikėti, kad ir tu jau ženingai, - jis juokavo.

- O kodėl aš negaliu? Ah?

- Jeigu aš būčiau žinojęs, kad Tadas galėjo taip tave sužavėti, šiandien būtų buvęs kitaip.

- Mielas, draugeli, tau per vėlu galvoti apie tai. Čia jau yra mano šliubinė suknelė - aš jį irgi erzinau nepasiduodama.

- Tu dar turi laiko. Ne per vėlu pakeisti savo nuomonę. Tik pasakyk Tadiui kad jo nebemyli, - jis suraukė kaktą, vaizduodamas, kad tikrai taip ir galvojo.

Jurek gyveno netoli ir dažnai užsukdavo pas mus, eidamas pro šalį. Jis buvo aukštas, turėjo gražius, tamsius plaukus ir plačią nosį, kuri vanda susiraukdavo jam besijuokiant. Abu su Tada buvo geri mano draugai ir ruošėsi vestis tuoj po manęs ir Tado. - Kaip tu užsitaisei tuos mazolius ant delno? Negi tu vaikščioji ant rankų? - pirmą kartą susipažinus jo paklausiau.

- Nesijuok iš manęs, Alė. Ne visi mes esame gimę su šilkinėmis rankom, - jis atkirto.

- Atsiprašau, aš nenorėjau tavęs išjuokti. Tik kad aš niekada nebuvau mačius tokių mazolių iki šiol, todėl ir susidomėjau.

- Nėra ką daug apie juos pasakoti. Kaip jau žinai, daug mūsų europiečių imigrantų būvimo išsiūti iš Bonnegilios kirsti cukrines nendres Queenslande. Tėn nuo pirmos dienos mano rankos kraujavo nuo mašėtos ir cukrinių nendrių. Tikėk manim, Alė, kai pradėjau tą darbą negalvojau, kad aš išversiu iki savaitgalio. Bet su laiku žaidos užgijo ir jų vietoje užsidojo mazoliai. Ir taip aš užbaigiau savo dviejų metų kontraktą dirbdamas tose

Alės vestuvinė dovana nuo fabriko kolegu

plantacijose, - dar taip neseniai jis man pasakojo apie savo pirmą darbą Australijoje, lyg jam būtų buvę tik juokai. Bet tai buvo Jurek, darbuštas, lengvo būdo vyras.

- Nepamiršk it abudu su Vanda ateiti į mano vestuves, - išeinant jam priminiau. - Tak, panie, - jis man atidavė pagarbą lyg tikras Lenkijos karininkas. - Mes ateisim, jeigu tu su Tadu pasižadi ateiti į mūsų. - Sutinku... Mes ateisim... Pasveikink Vandą nuo manęs, - priminiau jam, paduodama ranką.

Žiūrėdama į savo suknelę, svajojau ką Vanda dėvės per vestuves, pamažu nuklydau į pasakų pasaulį. Išvaizdavau ją atvykstant į bažnyčią auksinėje karietoje, traukiamą šešių baltų žirgų. Karietos durys atsidarė ir ji grakščiai išlipo su balta šilkinė suknele, nusagstyta perlais ir deimantais, lyg tikra karalaitė. Bet tai buvo tik mano fantazija, kiekvienos jaunamartės sapnas. Realybė buvo kitokia.

Pabaigus atsiūti palankas, nukračiau siūlus nuo sijono ir pridėjau ją prie savęs. Staiga lange atsispindėjo paprasta, kukli bet graži, balta vedybinė suknelė. - Ji yra mano, - pašnibždėjau sau, jausdama įsimylėjus ir laiminga.

VESTUVIŲ DIENA

Artėjant mano su Tadu vestuvėms, mano šeima sujudo. Paprasčiau Ilmos, savo sesers ir brolio paneles pabūti mano pamergėmis. Neuzligo tarp jų prasidėjo ginčai dėl suknelių. Pritrūkusios kantrybės, jos nusprendė apsilvinti balines, nors ir visos buvo kitaip pasiūtus ir kitos spalvos.

- Alė, mes esim tau iš paskos kaip gėlių darželis, - Ilma mane erzino.

Mama tai nugirdo. Kitą šeštadienį, nuvažiavus į Viktorija Market, susirado tokios pačios medžiagos, kaip mano vestuvinė suknelė, tik žydrios spalvos. Grįžus namo dirbo visą savaitgalį, kol ji pasiuvo pamergėms sukneles.

Paskutinę savaitę prieš vestuves buvom labai užimtos. Nustojau dirbti viršvalandžius, nes kiekvieną dieną mama ir aš skubėjom namo ruošti vestuvių puotai. Grįžusios plušėjom iki vidurnakčio, kol išvargusios kaip šuneliai, krisdavom į lovas truputį pasilsėti.

Lietuvoje buvo priprasta pasikviesti į vestuves visas gimines. Mūsų laimė, kad jų Australijoje daug neturėjom, tai prie jų dar pasikvietėm ir kaimynus iš Lietuvos. Tėvai nepamiršo ir Vido su Marlena iš Beechworth, bet tik Vidas atvažiavo. Ir taip skaičius svečių užaugo iki trisdešimt, kas buvo per daug mūsų mažam valgomajam. Nežiūrint to mama visus sutalpino, suieškodama po kėdę kiekvienam. Artimesniems kaimynams reikėjo savo atsinešti.

(Bus daugiau)

Atsakydamas į "T.Aidai" Nr. 18 specialų skelbimą - atsakas trumpas:

1. Esu patenkintas "T.Aidai" laikraščio turiniu.
2. Laikraštis labai reikalingas, ypač tikinčiajai Australijos lietuvių bendruomenės daliai.
3. Manau "Tėviškės Aidai" skaitytojai laikraštyje randa daug įvairių žinių, įdomių straipsnių, rašinių apie įvykius pasaulyje ir mūsų tėvynėje Lietuvoje, tenkinančią ne tik krikščioniškai nusiteikusių bendruomenės dalį, bet ir likusią-platesnę mūsų lietuvių bendruomenės sluoksnį.

Baigiant, linkiu sėkmės bei ištermės gerb. Redaktorei ir visiems administracijoje dirbantiems nariams.

Kadangi ne už kalnų ir šventės, tad ta proga, noriu Jums palinkėti sveikų, linksmų šv. Kalėdų ir laimingų N. Metų!

Pagarbiai,
V. Ratkevičius

Atgalvinta Lietuviška stipendija

Šiomet buvome nuliūde, nes atrodė, kad vienintelė lietuviška akademinė stipendija Australijoje pražus neišvengiamai ir amžinai.

Tai - \$5,000 metinė stipendija, kuri veikė Tasmanijos universitete nuo 1997 metų. Stipendija buvo skiriama geriausiaim ketvirtų metų (taip vadinamam Honours) studentui iš visų fakultetų bei katedrų, kuris rašė disertaciją apie lietuvius ir Lietuvą.

Laikui bėgant šiam tikslui surinkti pinigai išsisėmė, ir šiomet kasa jau buvo tuščia. Didesnį lietuvių fondai atsiskėdė paremti stipendijos finansavimą. Pora pasiturinčių tautiečių žadėjo paremti, bet pažadai taip ir liko pažadais.

Gi per palygintą trumpą savo gyvavimo laikotarpį Tasmanijos stipendija atsiskėdė daug. Štai, 2004 metais paramą gavusi studentė Madeleine Shuey parašė įdomų mokslinį darbą apie Whitlam 1974 m. „Pabaltijo pripažinimą“, kuris labai supykino poną Whitlam, bet sukėlė naują susidomėjimą Australijoje. To pasekoje ponas Whitlam pagaliau š. m. birželio

9 d. *The Australian* laikraštyje pirmą kartą viešai paskelbė šito pripažinimo priežastį.

Lietuviškos stipendijos 1997-2004 m. atsiėkimai yra smulkiau aprašyti šių metų „*Lithuanian Papers*“ žurnale (jis yra gaunamas už \$7 šiuo adresu: *Lithuanian Papers*, PO Box 777, Sandy Bay, Tas. 7006).

Kada atrodė, kad vienintelė lietuviška stipendija jau bus palaidota ant amžių amžinųjų, staiga atėjo žinia iš Adelaidės, kad pernai ten miręs a.a. Vladas Morkys beveik dešimtadalį savo turto paliko lietuviškoms studijoms Tasmanijos universitete. Tikslu palikimo vertė dar nenustatyta, bet spėjama, kad lietuviškai stipendijai skirta dalis gali siekti \$24,000. Taigi, vieno lietuviu dosnumas vėl atgaivino stipendiją ateinančioms penkeriems metams!

Tasmanijos Universitetas, įvertindamas Vlado gražų mostą, sekančių penkerių metų bėgyje lietuvišką stipendiją vadins *Vlodo Morkio* vardu. Ačiū kilniajam tautiečiui!

A.T.

Gera proga įsigyti gerų knygų Kalėdoms

Lithuanian Artists in Australia 1950-1990, autorė dr. Genovaitė Kazokienė, kaina - \$40, Melbourne Lietuvių Klubo Bibliotekoje.

Lithuanian Studies in Australia (Lietuvos studijos Australijoje), autorius Algimantas P. Taškūnas. Knygnyuose šio leidinio kaina \$29.95, plus \$3.55 už persiuntimą. Galima užsakyti adresu: LSS, PO Box 777, Sandy Bay, Tas. 7006 arba e-mail: A.Taskunas@utas.edu.au

Padėkos

Viktorijos Universiteto vardu nuoširdžiai dėkoju *Sydneyjaus* Lietuvių Klubo bibliotekininkėms už \$396 paramą dr. Genovaitės Kazokienės stipendijų fondui. Pinigai surinkti už knygos "Lithuanian Artists in Australia 1950-1990" platinimą.

Pagarbiai
Grazina Pranauskienė

Viktorijos Universiteto vardu nuoširdžiai dėkoju *Adelaidės* Lietuvių Namų bibliotekininkams už \$1,037.50 paramą dr. Genovaitės Kazokienės stipendijų fondui. Pinigai surinkti už knygos "Lithuanian Artists in Australia 1950-1990" platinimą.

Pagarbiai
Grazina Pranauskienė

Aukos "Tėviškės Aidams"

Po \$5 A. Kalpokas, V. Gudžis, R. Jablonskis, A. Alseika, I. Vilkišienė, O. Binkus, S. Pikelis, D.E. Sadauskas, E. Dainutienė, M. Kupčinskienė, \$10 Anon., A. Tarašūnas, po \$15 J. Andriulis, R.S. Šmitas, po \$20 R. Puidokas, A. Baltrūnienė, po \$25 V.B. Vaitkus, A. Galiauskienė, po \$55 Lukaitis Partners, Z. Mackevičius, \$100 V. Čizauskas.

Nuoširdžiai dėkojame už aukas ir kartu prisijungusiems prenumeratams.

ALKF Valdyba ir "Tėviškės Aidų" darbuotojai

Pakalbėkime apie sveikatą...

Mikroelementai

Kalcis. Jo yra pieno produktuose, sojos pupelėse, saulėgrąžose. Kalcis būtinas dantims, kaulams, sąnariams.

Kalis. Natūralūs šaltiniai- citrusiniai vaisiai, grūdai, saulėgrąžos, bulvės, morkos, spinatai, pupelės, salierai. Kalis būtinas normaliam širdies, inkstų darbui, nervų sistemai.

Cinkas. Jo yra kiaušiniuose, sūryje, jautienoje, moliūgų sėklose, grūduose. Reikalingas normaliam augimui ir vystymuisi.

Varis. Jo turtingi jūros vėžiai, kviečiai, riešutai, jautienos kepenys, džiovintos slyvos. Padeda pasisavinti geležį, svarbus hemoglobino sintezei.

Chromas. Šaltiniai - mėsa, sūris, grūdai, kiaušulių inkstai. Svarbus riebalų apykaitai.

Geležis. Natūralūs šaltiniai - riešutai, avižiniai dribsniai, mėsa, kepenys, pupos, česnakai, grietiniai, burokėliai, krapai, rūgštynės. Reikalinga kraujo kūneliams ir kai kuriems fermentams susidaryti.

Jodas. Jo yra daržovėse, vaisiuose, dumbliuose, jūros gėrybėse. Labai reikalingas skydliaukės veiklai.

Magnis. Palaiko normalią nervų, raumenų, širdies veiklą. Jo yra riešutuose,

avokadose, bananuose, grūduose, kviečių sėlenose, žaliuose daržovėse.

Manganas. Būtinas fermentinems sistemoms, dalyvaujantiems baltymų energijos apykaitoje. Jo yra riešutuose, grūduose, bulvėse ir kitose daržovėse.

Fosforas. Būtinas baltymų sintezei, normaliai organizmo audinių veiklai, svarbus energijos gamybai. Jo yra grūduose, kiaušiniuose, riešutuose, mėsoje, žuvyje.

Melbourno Parapijiečių žiniais - apie Kalėdaičius

Norinčius įsyti kalėdaičių-plotkelių prašome kreiptis į Parapijos Tarybos narius - Algį Klimą prie bažnyčios, arba Zigmą Augaitį Melbourno Lietuvių Klube, sekmadieniais nuo lapkričio 27 d.

- apie Kūčias

Melbourno Apylinkės valdyba kreipiasi į parapijiečius. Artėja šv. Kalėdos. Norėtume pakviesti norinčius dalyvauti bendroje Kūčių vakarieneje, kurią ruošume Lietuvių Namuose. Mums reikia žinoti ar atsiras norinčių įsėti dalyvauti. Malonėkite pranešti iki gruodžio 12 dienos. Kaina \$15.

Taip pat reikalinga pagalba, ruošiant vakariene, virtuvėje. Norinčius padėti arba dalyvauti prašome skambinti ALB Melb. Apl. Valdybos pirmininkui Bronui Zumeriui mob. 0421 257 423 arba vicepirmininkui Rimui Statkui mob. 0421 809 482.

ALB Melbourno Apylinkės Valdyba

A. † A. Justinas Varkalis

Negrįžtamai išeina artimieji

*Ir niekad nesutiksi jų gyvenimo kely,
Nors taip norėtusi tą laiką sustabdyti,
Pabūt su tais, kurių susigražinti negali...*

Nebegalime susigražinti A.† A. Justino Varkalio, baigusio šią žemišką kelionę su visais rūpesčiais, darbais, vargais ir džiaugsmais, nes mirtis neklausia, ar gali, ji tik paaukia ir eini...

Justinas Varkalis gimė 1917 m. kovo mėn. 9 d. Žemaitijoje, Tėlišių raj., Alksnėnuose trečiu jauniausiu vaiku urėdo šeimoje.

Baisi nelaimė ištiko Varkalių šeimą, kai mama, susilaukusi vienuolikto vaikelio, greitai mirė, o dar baisesnė, kai už metų mirė ir šeimos galva - tėvas. Liko krūva našlaičių nuo 3 iki 16 metų. Sunkus jiems prasidėjo gyvenimas. Justinui tada buvo tik 8-ri metai. Kurį laiką jį augino giminės, o paūgėjęs išėjo piemenauti. Gyvenime jis matė ir šilto, ir šalto, tačiau apie savo patirtus vargus nemėgo kalbėti.

Prieš II pasaulinį karą septyniolikmetis Justinas Varkalis įstojo į Plungėje veikiančią kapucinų Vienuolyną, vadovaujamą vokiečių ir olandų vienuolių. Ten jis pralaido 6 savo jaunystės metus, turėjusius didelės įtakos tolimesniai gyvenimui. Jis ne kartą yra priminęs, kad jį auklėjo vokiečiai. Kartu su Justinu vienuolyne buvo ir garsusis Tėvas Stanislovas, vėliau gyvenęs Paberžėje, (šiemet iškeliaęs Anapus),

Tėvas Rokas - Lieplaukėje (jau miręs) ir Tėvas Adomas - Petrašiūnuose ir Pažaislyje, su kuriais jis palaikė ryšius visą savo gyvenimą.

Rusams užėmus Lietuvą, vienuolynas buvo panaikintas ir Justinas Varkalis turėjo pradėti pasauliečio gyvenimą.

1941 m. jis vedė Jadvygą Brazauskaitę ir susilaukė sūnaus Manfredo ir dukros Vidos.

Iš profesijos elektrikas, karo metu Justinas dirbo Šiaulių geležinkelėje, 10 metų - inkubatorinėje paukštininkystės stotyje, 10 metų Respublikinėje Šiaulių ligoninėje, gimdymo namuose, vaikų darželyuose.

Buvo laikotarpis, kai Justinas dirbo net keturiose darbovietėse vienu metu.

Paskutinis jo darbas buvo Šiaulių lifto ruožė, kuriame, išdirbęs lifto mechaniku 20 metų ir sulaukęs pensinio amžiaus, neišėjo iš užstarnautą poilsį, tačiau dar išstius 10 metų liko dirbti tą patį darbą.

Justinas Varkalis turėjo auksines rankas ir pasižymėjo nepaprastu darbštumu. Atrodė, kad jo gyvenimas yra darbas.

Ir ko tik gyvenime jis nėra dirbęs - arė žemę, sodino sodą, kirto ledus, pravedinėjo elektrą namuose, taisė batus, laikrodžius, sudėtingus aparatus. Jei kas negalėdavo pataisyti kokio mechanizmo, tai atnešdavo Justinui, kuris su dideliu kantrumu dirbdavo tol, kol pataisydavo. Justinas ir savo vaikus bei anūkus mokė stropaus, kruopštaus darbo. Jis sakydavo, kad dirbti reikia su meile, tad ir darbas geriau sekasi, ir geresnį darbą atlieki.

Kartais jis lotyniškai sakydavo - *ora et labora* - tai reiškia - *melskis ir dirbk*.

Po karo Justinas Varkalis vienas pats, tik su nedidele draugu, buvusio vienuolio pagalba, sumaniai pasistatė stiprų namą, kuriame su savo šeima gyveno daugelį metų.

Gyvenimo tėkmė atnešė ir skausmą - 1978 m. staiga mirė žmona Jadvyga. 1981 m. dukrą Vidą, ištekėjusią už Australijos lietuvio Romo Rutkausko, Justinas išlydėjo gyvenimui į Australiją.

Po daugelio darbo metų, Justinas pagaliau nutarė, kad jau laikas pailsėti. Gavęs leidimą, 1987 m. atvyko į Australiją aplankyti dukros Vidos šeimos ir savo brolio Jono, kurio nebuvo matęs beveik 50 metų.

Australija jam labai patiko, vadino ją rojau kraštu žemėje. Paprašęs ir gavęs Australijos valdžios leidimą čia pasilikti, Justinas Varkalis išgyveno šiame krašte beveik 19 metų.

Ir čia jis nesėdėjo, sudėjęs rankų, o dirbo, atsidamas įvairiausių darbų, darbėlių apie namus. Jis mėgo auginti daržoves, kurių derliumi dalindavosi su visais.

Dukrai netekus mylimo vyro, Justinas buvo šeimos pagrindinė atrama, stiprybės šaltinis, padėjėjas, patarėjas, ramintojas.

Mes pamilome šį tvarkingą, malonų, švelnau būdo žmogų. Jis visada ir viskuo buvo patenkintas, geros nuotaikos, visuomet besišypsantis, kiekvienam pasiruošęs gerą žodį pasakyti. Gyvenime jis vadovavosi Šv. Pranciškaus pavyzdžiu - nesiskųsdavo,

nedejuodavo, labai mylėjo gamtą, paukštėlius, gyvulėlius.

Pats patyręs gyvenime daug vargo ir nepriteklių, gerai suprato kitų žmonių nelaimes, skurdą.

Justinas Varkalis buvo dosnios širdies, kuklus, niekada nesigiriantis savo gerais darbais. Jis tikėjo, kad labdara tik tada prasminga, kai kam padedi iš širdies, apie tai nekalbėdamas. Tik atsitiktinai išgirdome apie jo paramą vargingai gyvenančioms šeimoms Lietuvoje, sergantiems vaikams, Šiaulių vaikų globos namams. Nepamiršo bažnyčią, buvusių dvasios brolių.

Nors gera buvo gyventi Australijoje, Justinas Varkalis labai pasiilgdavo Lietuvos, ten gyvenančios sūnaus šeimos, brolių, seserų, giminų, draugų.

Paskutinius septynis metus Justinas beveik kasmet lankydavosi Lietuvoje, ten praleisdamas po pusę metų.

Giminės vadindavo jį Gandru, kuris pavasarį praskrenda, o rudenį vėl išskrenda į šiltus kraštus.

Ir šiemet gandelis norėjo skristi į gimtinę, tačiau sunki liga pakirto jam sprančius, nebeleisdama skristi.

Justinas Varkalis negyveno netrupą, prasmingą gyvenimą, rūpestingai ir su meile atliko visus žemiškus darbus, labai kantriai, be jokių dejonų pakėlė visus, skirtus jam, gyvenimo sunkumus.

Justinas Varkalis atsisveikino su šiuo pasauliu š.m. spalio 27 d.

Liūdesyje ir skausme liko dukra Vidą, Lietuvoje sūnus Manfredas, marti Nijolė, dukterėčia Adelė, keturi anūkai, trys proanūkai, 2 broliai, giminės ir bendradarbiai.

Gedulingas Šv. Mišias iškilmingai aukojo kunigas A. Šimkus Šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje. Rožinio maldą pravedė V. Jablonskienė. Mišų metu giedojo Bažnytinis choras vadovaujamas Zitės Prašmutaitės su "Dainos Sambūrio" choru, solistės R. Mačiulaitienė ir B. Kymantienė. Mišioms patarnavo Martynukas Didžius ir Linas Kaladė. Skaitinius perskaitė Danutė Strungienė. Kunigas A. Šimkus savo žodyje pasakė, kad bet koks darbas Justinui nebuvo per sunkus, nes Dievas jam padėjo ir buvo visuomet kartu.

Draugų vardu atsisveikino D. Didžienė, o ALKF, "Tėviškės Aidų" ir "Dainos Sambūrio" - B. Kymantienė.

Pilną jautrių prisiminimų, padėkos, meilės ir pagarbos atsisveikinimą tarė anūkas Justinas Rutkauskas. Jis perskaitė ir savo Mamos graudų atsisveikinimą su brangiu Tėveliu. Taip pat ir atsiųstą iš Lietuvos sūnaus Manfredo, jo šeimos ir giminų atsisveikinimo laišką: "Mums labai sunku ir skaudu, nes dar nepajėgiame nurimti, susitaikyti su mintimi, kad amžiams Jus praradome. Su Jumis išliko tik viena jungtis - mūsų atmintis. Tėveli, Jūs nuėjot ilgą, sunkų žemę kelią, Padėt jau niekam nebegaliti. Anapilin Jus palydėjus, širdį gelia, Mes prašom - priimki mūsų maldą, Visagali."

Amžinam poilsiui Justinas Varkalis palydėtas į Fawker kapines, kur sugiedota "Marija, Marija", Tautos Himnas. Ant karsto užberta Lietuvos žemės, gintarėlių, rūtų šakelių.

Šviesiam Justino Varkalio atminimui, vietoj gėlių, buvo galima paaukoti Šiaulių vaikų globos namams, kuriais rūpinosi Justinas. Aukas rinko Irena Vilkišienė.

Toli nuo Tėvynės, Išsėkitės amžinoje Viešpaties Globoje.

Dalia Didžienė

Justino Varkalio Atminimui, vietoj gėlių, Šiaulių vaikų globos namams "Šaltinis" aukojo:

\$5 J. Žalkauskienė, \$10 E. Šeduikienė, R.V. Mačiulaitė, V.S. Ristovski, J. Leknius, B. Staigaitienė, M. Igaunienė, S. Eimutis, J.A. Jankevičiai, M. Matulionienė, A. Vyšniauskienė, 15 L.M. Kozlovskiai, D. Lynikienė, \$20 D.R. Strungos, J. Šneideris, B.G. Gylantai, M. Geštautienė, J. Ariėnė, J. Gallagher, D.H. Kaladė, R.G. Statkai, D. Levickienė, M.F. Sodačiai, D.H. Antanaičiai, \$30 Z. Prašmutaitė, \$40 I. Vilkišienė, \$50 R. Eskirtas ir R. Evans, L.R. Valiaugos, D.M. Didžiai, \$60 P. Bimba, \$165 a.a. Justino Varkalio šeima. **Viso surinkta \$800.**

Neatvers Jau duris, nepriglaus prie širdies

Kai grįžtu į gimtuosius namus...

Taip norėčiau, tėveli, prie Tavo peties

Išsiverkti, kai būna sunku...

Bet jau želia žolė ant tako į sodą

Dar laukiu, ilgiausio, o Tu nesirodai...

Nusipelnusiam Lietuvos Teatro Veikėjui

A.† A. Kazimierui Tumkevičiui,

mirus Lietuvoje, skausmo valandoje, nuoširdžiai užjaučiame dukterį

Danutę Strungienę, sūnų Kazį, Jų šeimas bei visus artimuosius.

V. Rutkauskienė R.R. Švambariai I. Vilkišienė L. R. Valiaugos

D.M. Didžiai R. Eskirtas, R. Evans V.S. Ristovskiai

Padėka

A. † A. Povilui Baltučiuui iškeliavus Amžinybėn

Kunigui Algirdui Šimkui už gedulingas Šv. Mišias ir pritaikintą žodį,

laidotuvių kopolyčioje atliktas maldas prie karsto užbaigiant giesme

Marija, Marija ir Tautos Himnu. V. Jablonskienė už pravestą rožinį.

Ritai Mačiulaitienė už sugiedotas leksijas prie altoriaus.

Dirigentei Z. Prašmutaitėi ir parapijos chorui už giesmes.

Visiems dalyvavusiems laidotuvių ir šermenyse, pareiškiusiems

užuojautą žodžiu ar raštu, bei gėlėmis ir auka, pareiškiame padėką.

Liūdesyje likę dukros Kristina, Rasa, Rūta, sūnūs Linas ir Marius,

seserys ir broliai Genovaitė, Sofija, Petras ir Viktoras.

Šventiniai sveikinimai Kalėdinoms

Mielas skaitytojau,

Jau ne už kalnų Kalėdų šventės bei Naujieji Metai. Todėl norėdami nudžiuginti šventėmis savo artimuosius, gimines, pažįstamus, draugus ir organizacijas pasveikinkite per "Tėviškės Aidių" laikraštį, gyvenančius Australijoje, Lietuvoje ir kitose šalyse.

Trumpas tradicinis sveikinimas tik \$15. Nelaukite paskutinės dienos, nes mūsų laikraštis dvisavaitinis.

Sveikinimus siųskite jau dabar ir rūpesčių sumažės. Primename, kad atsiųstumėte ir laikraščio prenumeratą, o nesusimokėjusius už šiuos metus prašome nedelsti.

"Tėviškės Aidių" redakcija ir administracija

Dėmesio Melbourno Pensininkams

Š. m. gruodžio 13 d. Melbourno Pensininkų Sąjunga ruošia Kalėdinę Popietę.

Kas norėtų dalyvauti šioje Šventėje, prašome užsirašyti pas I. Vilkišienę, tel.

9819 5103 arba pas A. Vyšniauskienę, tel. 9467 4945.

PS. Visi dalyviai turi susimokėti nario mokesčių.

MLPS valdyba

ALB Melbourno Apylinkės valdyba ruošia Naujųjų Metų sutikimą, kuris įvyks Lietuvių Namuose gruodžio 31 d., 8 val. vakare.

Bus šalti užkandžiai, veiks baras, gros muzika. Įėjimo kaina tik \$10!

Norinčius prašome užsirašyti pas

Neriją Žemkalnytę mob. 0438 876 693 arba Bronių Zumerį mob. 0421 257 423.

Lauksime visų iš toli ir arti, drauge sutikti Naujuosius Metus!

LIETUVA EUROPOJE – EUROPA LIETUVOJE

Jubiliejinis Lietuvių kultūros instituto Vokietijoje suvažiavimas

Šiais metais Lietuvių Kultūros Institutas (LKI) Hüttenfelde (Vokietijoje) šventė 25 - metį. Įvyko jubiliejinė konferencija tema "Lietuva Europoje - Europa Lietuvoje". Paskaitose ir diskusijose dalyvavo per 60 LKI narių ir svečių.

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Darbuotojų Suvažiavimas

Š. m. lapkričio mėn. 18 - 20 d. įvyko metinis VLB darbuotojų suvažiavimas, kurį VLB Valdyba organizavo kartu su Hamburgo apylinkė (pirmininkė - Asta Baikauskaitė).

Pirmąjį vakarą suvažiavimo dalyvius priėmė Hamburgo lietuviai savo lietuviškuose namuose - Lietuvių misijoje. Kartu pavakarieniavę bei pabendraavę su seniai matytais ar dar nepažįstamais, išėjome paklaiddžioti po naktinį šurmulingą uostamiesčio gyvenimą.

Šeštadienį nuo ankstauro ryto buvo išklaudyti VLB Valdybos vicepirmininko dr. V. Bartusevičiaus, Vasario 16 - osios Gimnazijos Kuratoriaus pirmininko Dr. V. Lénerto ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkės Dalios Henke pranešimai.

Dr. V. Bartusevičius apžvelgė VLB statistiką, trumpai papasakojo apie Valdybos nuveiktus ir planuojamus darbus. Dr. V. Lénertas nušvietė dabartinę gimnazijos padėtį, bendrabučio problemas bei vis dar aktualius gimnazijos

privalumus. Dalia Henke pasakojo apie PLJS ir VLJS organizuotus renginius šiais ir sekančiais metais ir kvietė Bendruomenės narius nepalaužiamai remti jaunąją bendruomenės kartą.

Po pietų Rimas Čuplinskas pravedė atviros erdvės seminarą. Pagrindinė šios diskusijų metodikos mintis yra ta, kad visi dalyviai nepasilikia ties viena tema, kuri bet kuriuo atveju tėra kompromisas tarp daugelio skirtingų interesų, bet susitelkia grupelėmis ties įvairiomis diskusijomis, kurių temas spontaniškai siūlo patys dalyviai. Iš pradžių sunkiai prasiškinusi kelią tarp įvairaus amžiaus ir nuomonių suvažiavimo dalyvių, ši metodika atnešė puikių rezultatų. Per porą valandų buvo daugiau ar mažiau išsamiai išgildinti 12 Vokietijos lietuviams aktualių rūpesčių ir surašyti įmanomi sprendimo būdai. Diskusijos aprėpė temas kaip lietuvių sielovadinis gyvenimas, lietuviškų vaikų vasaros stovyklų organizavimas ir lietuvių vaikų švietimas Vokietijoje, Vasario 16 - osios gimnazijos finansinė padėtis, Jaunimo Sąjungos bendrabarbiavimas su Bendruomenės apylinkėmis, VLB leidžiamų "INFORMACIJŲ" perspektyva, naujų imigrantų pritraukimas į bendruomenę,

kultūrinių renginių koordinavimas tarp apylinkių ir kt.

Diskusijų dieną užbaigė austringai sutiktas Zarasų kultūros rūmų kapelos "Viksva" koncertas (vadovas - Gintaras Andrijauskas).

Sekmadienio rytą buvo aptarti atviros erdvės seminaro išdavos, priimtos šios rezoliucijos: dėl Vasario 16 - osios Gimnazijos tolesnio finansavimo, dėl lietuvių kalbos dėstymo ir egzaminavimo vokiškoje mokyklose bei dėl lietuvių kunigo reikalavimo Vokietijos šiaurėje. Renginį užbaigė lietuviškos pamaldos.

Darbuotojų suvažiavime pavyko efektyviai aptarti daugelį bendruomenės rūpinimų klausimų, suvažiavimo nariai grįžo namo kupini idėjų ir sprendimų apylinkių gyvenimui. Tikėkimės, mūsų pasiryžimo užteks bent daliai užsibrėžtų darbų įgyvendinti.

Sveikinimai ir apdovanojimai

Sveikinimo žodį tarė Vokietijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Antanas Šiugždinis, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos vyriausybės Generalinis direktorius Antanas Petrauskas sveikino departamento vardu ir perdavė LR vyriausybės ir jos vadovo MP Algirdo Brazausko sveikinimus, Vilniaus miesto savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto departamento direktorius Algimantas Šventickas sveikino institutą savo ir Vilniaus miesto mero Artūro Zuoko vardu.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Garbės aukso ženklu „Už nuopelnus“ apdovanojo šiuos LKI narius: dr. Vinčą Bartusevičių, dr. Kajetoną Julijų Čėginską, Artūrą Hermaną, dr. Vilių Lénertą, dr. Joną Norkaitį, Petrą Odinį ir Andrių Šmitą. Darmstadto regiono vyriausybės vadovas Gerold Dieke LKI jubiliejaus proga apdovanojo institutą vedėją dr. Vinčą Bartusevičių ir LKI bibliotekos vedėją Artūrą Hermaną Reino-Maino/Pietų Hesseno regiono garbės ženklu už ypatingus nuopelnus, dirbantis Lietuvių kultūros institute ir skatinant tautų draugystę suvienytoje Europoje.

Paskaitos ir diskusijos

Suvažiavimo tematika tampriai rišosi su pereinamųjų metų tematika. Pernai buvo klausta, ką Lietuva ateidama į Europą su savimi atsineša, koks jos kraitis. Šiais metais buvo žiūrima, kas pasiekta ir kokios Lietuvos ateities perspektyvos.

Buvęs Vokietijos Federacinės Respublikos Švietimo ministras Hartmut Holzapfel, Hesseno krašto parlamento narys, kalbėjo tema: „Hesseno kraštas ir Lietuva, bendrabarbiavimo balansas ir ateities perspektyvos“. Prieš dešimt metų Hessenas ir Lietuva pasirašė kultūros mainų sutartį, o šių metų vasarą sukaktis buvo paminėta plačiais renginiais visame regione.

Klaus Fuchs paskaita „Lietuva ir Europos valstybių užsienio politika 1933- 939 m.“ kėlė asociacijas su šiuo dienu išaugusia Vokietijos - Prancūzijos - Rusijos draugystės ašimi ir šiandieninės Lietuvos valstybės nepriklausomybę tvirtumu.

Buvęs Užsienių reikalų ministerijos tarnautojas, dabar Europos Parlamento narys Michaelis Gahleris apžvelgė Lietuvos perspektyvas Europos

Dalis Vokietijos lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavimo metu

Sajungoje, žiūrint iš europietiško taško. Paliesdamas politinį ir ūkinį aspektus, jis išreiškė viltį, kad nauji ES kraštai įneš ir savo patirtį į Europos bendriją. M. Gahler pabrėžė Lietuvos vaidmenį skleidžiant demokratiją ir kaimyninius karštus. Anot pranešėjo, ekonominis augimas teikia daug vilčių, investicijoms sąlygos neblogos, nors šešėlinis ūkis vis dar kelia susirūpinimą.

Buvęs ambasadorius ir LR Užsienio reikalų viceministras, dabar Europos Parlamento narys Justas Paleckis aptarė Lietuvos padėtį Europos Sąjungoje iš lietuviškos perspektyvos. Trumpai apžvelgęs sunkumus prieš stojant į Europos struktūras, jis apgailestavo, kad Baltijos valstybių balso Briuselyje kol kas mažai paisoma. Politika Rusijos atžvilgiu formuluojama greičiau Berlyne ir Paryžiuje, negu Briuselyje.

LR ambasadorius Vokietijoje Ewaldas Ignatavičius. Jis kalbėjo tema „Lietuva ir Vokietija Europoje - kartu ar šalia viena kitos?“ ir bandė atsakyti į klausimą, kaip per ilgus šimtmečius susiklostę abiejų kraštų santykiai galėtų būti atnaujinti ir išplėsti.

LKI Darbo apžvalga

LKI įkurtas 1981 m. Per kelis dešimtmečius jis tapo ryškiu lietuviškos kultūros židiniu, apie kurį telkėsi kultūrinis išeivijos gyvenimas. Savanorių darbuotojų dėka įkurtas ir sutvarkytas lietuvių archyvas, kuris užtikrina, kad lietuvių buvimas Vokietijoje pėdsakai nepranyks, įkurta centrinė lituanistinė biblioteka, kurios kataloguotos knygos prieinamos visiems suinteresuotiems tiesioginiai elektroniniu būdu ar per vokiečių viešųjų bibliotekų tinklą. Rengiami suvažiavimai su moksline programa, kurie bando suvesti lietuvių išeivius, Lietuvos lietuvių ir Lietuvos kultūra besidominčius vokiškai kalbančius kitataučius bendram pokalbiui, nuomonių pasikeitimui, su Lietuva surištų klausimų nagrinėjimui. Leidžiamos savos publikacijos, kurių tikslas paskatinti ir kitataučius domėtis lietuviškais klausimais bei pristatyti atskirus lietuviškos kultūros aspektus jais besidominčiam vokiečių visuomenėi. Nuo 1985 metų leidžiamą LKI Suvažiavimo darbų išėjo 20 leidinių. Nuo 2003 metų LKI prisideda ir prie „Annaberger Litauische Annalen“, metraščio apie Lietuvą ir vokiečių-lietuvių santykius, leidimo. Išėjo ir septyni LKI leidinių serijos sąsiuviniai.

25 suvažiavimuose 94 referentai skaitė 136 paskaitas. Iš jų buvo 25 lietuvių išeiviams su 50 paskaitų, 30 lietuvių iš Lietuvos su 33 paskaitomis ir 39 vokiečiai ar kitų tautybių asmenys su 53 paskaitomis.

Institutas gauna vis daugiau užklausimų iš įvairių įstaigų, leidyklų, bibliografijų ir antologijų sudarinėtojų, atskirų tyrinėtojų labai įvairiais Lietuva liečiančiais klausimais, pasiūlymų paskaitomis prisidėti prie seminarų rengimo, net turistinės agentūros institute ieško medžiagos apie Lietuvą. Tai ypač daug laiko reikalaujanti darbo sritis, kuriai reikėtų skirti daugiau pajėgų.

Atsižvelgiant į tai matyti, kad instituto veikla aktuali išliks ir ateityje. Todėl ypač svarbu užtikrinti materialinį pagrindą, nes didėjančios LKI paslaugų paklausa ir išsiplėtusio darbo lauko nebegalima aprėpti savanoriška kultūrine veikla.

Suvažiavimo diskusijos metu

Importuotojas ir platintojas FLOX WINES & SPIRITS PTY LTD.

377 SETTLEMENT ROAD
THOMASTOWN VIC 3074

PH: (03) 9464 7299

ŠIUO METU GALIMA GAUTI IR AUSTRALIJOJE TIESIAI IŠ GAMYKLOS "STUMBRAS" LIETUVOJE:

MEDAUS LIKERIS "KRUPNIKAS" 500ML
STUMBRO ORIGINALI DEGĖTINĖ 700ML
STUMBRO AUKSINĖ DEGĖTINĖ 700ML
STUMBRO (rusiško stiliaus) DEGĖTINĖ 700ML
DEGTINĖ IR SPANGUOLĖS 700ML
DEGTINĖ IR JUODIEJI SERBENTAI 700ML
KOŠER DEGĖTINĖ 700ML

SIŪLOME PATARNAVIMUS IR
KITOMS FIRMOMS